

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

**Bakalářská práce**

2019

Ráchel Smetanová

Univerzita Hradec Králové  
Pedagogická fakulta  
Katedra ruského jazyka a literatury

**Potenciál cestovního ruchu Litomyšle a okolí**

Bakalářská práce

Autor:	Ráchel Smetanová
Studijní program:	B 7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk Cizí jazyky pro cestovní ruch – německý jazyk
Vedoucí práce:	Ing. Daniela Mandřáková
Oponent:	PaedDr. Zdenek Novotný



## Zadání bakalářské práce

**Autor:** Ráchel Smetanová

**Studium:** P15P0134

**Studijní program:** B7310 Filologie

**Studijní obor:** Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - německý jazyk

**Název bakalářské práce:** **Potenciál cestovního ruchu Litomyšle a okolí**

**Název bakalářské práce AJ:** Tourist Potential of Litomyšl and Its Surroundings

### **Cíl, metody, literatura, předpoklady:**

Autorka se v bakalářské práci zabývá potenciálem cestovního ruchu Litomyšle a okolí a jeho využitím pro oblast cestovního ruchu.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2. ORIEŠKA, Ján. Služby v cestovním ruchu. V Praze: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5. SKŘIVÁNEK, Milan. Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání. Litomyšl: Město Litomyšl, c2009. ISBN 978-80-254-5129-8. VOPÁLKA, Pavel. Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium. 2., dopl. vyd. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-0-1.

**Garantující pracoviště:** Katedra ruského jazyka a literatury,  
Pedagogická fakulta

**Vedoucí práce:** Ing. Daniela Mandáková

**Oponent:** PaedDr. Zdenek Novotný

**Datum zadání závěrečné práce:** 14.12.2016

### **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Daniely Mand'ákové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne: .....

Podpis: .....

## **Poděkování**

Tímto bych chtěla poděkovat především vedoucí své bakalářské práce Ing. Daniele Mandákové za její pomoc, cenné rady, připomínky a především čas, který mi při tvorbě práce věnovala. Díky patří také rodině za trpělivost, kterou se mnou během studia měli.

## **Anotace**

SMETANOVÁ, Ráchel. *Potenciál cestovního ruchu Litomyšle a okolí*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 64 s. Bakalářská práce.

Cílem této bakalářské práce je představit čtenářům potenciál cestovního ruchu Litomyšle a okolí a do této lokality sestavit zájezd pro určitý počet účastníků. Teoretická část obsahuje základní údaje charakterizující Litomyšl, unikátní město, které se nachází na seznamu světového dědictví UNESCO a je jedním z nejkrásnějších a nejnavštěvovanějších měst České republiky. Text je členěn do kapitol. Ty jsou dále děleny na podkapitoly. Text je řazen chronologicky. V teoretické části se pojednává o geografii, historii a osobnostech spjatých s Litomyšlí a jejím okolím. Je zde popsán potenciál cestovního ruchu destinace, místní přírodní a kulturní památky. Analytická část se věnuje předpokladům cestovního ruchu v destinaci, a to předpokladům lokalizačním, selektivním a realizačním. Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na poznávací zájezd do této oblasti a obsahuje podklady se zájezdem spojené. Těmi jsou například základní informace o zájezdu jako představení zájezdu, informace o ceně, dopravě a ubytování, dále rady a doporučení pro účastníky zájezdu, nabídka, program a itinerář zájezdu, kde jsou podrobně rozepsány jednotlivé části zájezdu, a nakonec jídelníček.

**Klíčová slova:** Litomyšl, cestovní ruch, potenciál cestovního ruchu, UNESCO

## **Annotation**

SMETANOVÁ, Ráchel. *Tourist Potential of Litomyšl and Its Surroundings*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 64 pp. Bachelor Degree Thesis.

The aim of this bachelor thesis is to introduce the touristic potential of Litomyšl and its surroundings to potential readers and to create a draft proposal for the package tour for particular amount of people to this locality. The theoretical part includes the basic characteristics of Litomyšl, a city that is on the UNESCO World Heritage List and is one of the most beautiful and visited cities in the Czech Republic. The text is divided into chapters. Chapters are divided into subchapters. The text is sorted chronologically. The theoretical part deals with geography, history and personalities of Litomyšl and its surroundings. It describes the potential of the destination, local natural and cultural monuments. The analytical part focuses on the touristic assumptions of development of the destination. These are localization, selective and implementation assumptions.

Practical part of bachelor thesis focuses on the package tour to this area and contains materials connected to it. These are for example basic information, such as tour introduction, information about the price, the transportation and the accommodation, also recommendations for the participants, the offer, the program and itinerary of the tour, where the individual parts of the tour are scheduled, and the menu.

**Keywords:** Litomyšl, tourism, the potencial of tourism, UNESCO

## OBSAH

ÚVOD .....	10
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1. Obecná charakteristika Litomyšle a okolí .....	11
1.1 Geografie .....	11
1.2 Historie .....	11
1.3 Významné osobnosti spjaté s Litomyšlí a okolím .....	13
1.3.1 Alois Jirásek (1851 - 1930) .....	13
1.3.2 Bedřich Smetana (1824 - 1884).....	14
1.3.3 Božena Němcová (1820 - 1862).....	14
1.3.4 Magdalena Dobromila Rettigová (1785 - 1845).....	14
1.3.5 Julius Mařák (1832 - 1899) .....	15
1.3.6 Zdeněk Kopal (1914 - 1993) .....	15
2. Turistický potenciál Litomyšle a okolí.....	15
2.1 Přírodní památky a obce v okolí Litomyšle.....	16
2.1.1 Budislav.....	16
2.1.2 Toulouvcovy maštale .....	16
2.1.3 Nové Hrady .....	16
2.1.4 Růžový palouček .....	17
2.1.5 Nedošínský háj .....	17
2.2 Historické památky Litomyšle .....	17
2.2.1 Zámecký areál .....	17
2.2.2 Zámecké zahrady.....	18
2.2.3 Zámecký pivovar .....	19
2.2.4 Chrám Nalezení sv. Kříže.....	19
2.2.5 Klášterní zahrady.....	20
2.2.6 Kostel Povýšení sv. Kříže.....	20
2.2.7 Nový kostel.....	21
2.2.8 Smetanovo náměstí.....	22
2.2.9 Dům u Rytířů.....	22
2.2.10 Mariánský sloup .....	22
2.2.11 Stará radnice .....	23
ANALYTICKÁ ČÁST.....	23
3. Charakteristika cestovního ruchu v Litomyšli a okolí.....	23
4. Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Litomyšli a okolí .....	24
4.1 Lokalizační předpoklady .....	24
4.1.1 Předpoklady pro kongresový cestovní ruch.....	24
4.1.2 Předpoklady pro kulturní a společenský cestovní ruch .....	24
4.1.3 Předpoklady pro lázeňský cestovní ruch .....	26
4.1.4 Předpoklady pro gastronomický cestovní ruch .....	26
4.1.5 Předpoklady pro aktivní (sportovní) cestovní ruch .....	26
4.1.6 Předpoklady pro průmyslový cestovní ruch.....	28
4.2 Selektivní předpoklady .....	28



4.3	Realizační předpoklady .....	28
4.4	Shrnutí .....	30
PRAKTICKÁ ČÁST .....		31
5.	Výlet do Litomyšle a okolí .....	31
5.1	Základní informace o zájezdu .....	31
5.2	Co s sebou?.....	32
5.3	Nabídka .....	32
5.4	Chronologická příprava zájezdu.....	33
5.5	Itinerář zájezdu .....	35
5.6	Stravování.....	42
ZÁVĚR.....		43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY .....		44
Tištěné zdroje .....		44
Internetové zdroje.....		46
PŘÍLOHY.....		49
Seznam obrázků .....		49
Seznam map .....		49

## ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá představením historických a kulturních hodnot, přírodních krás, osobností a jiných důležitých míst, budov a událostí Litomyšle a jejího okolí. Díky zapsání Litomyšlského zámku na Seznam světového dědictví UNESCO, láká toto město každoročně turisty z celého světa. Výběr bakalářské práce je dán zájmem autorky o cestovní ruch, kulturní dění, památky, ale také tím, že Litomyšl je městem, kde sama autorka několik let žila a je přesvědčena, že Litomyšl a její okolí nabízí turistické využití nejen milovníkům architektury, umění a přírodních krás z České republiky, ale i z celého světa. Bakalářská práce popisuje geografické umístění, historický vývoj, osobnosti spjaté s historií Litomyšle a jejím okolím, památky, kulturní instituce, mezinárodní operní festival Smetanovu Litomyšl, Smetanovu výtvarnou Litomyšl. Z okolí Litomyšle jsou zde popsány okolní obce a lokality, které autorka považuje za zajímavé a přínosné z hlediska cestovního ruchu. Jsou jimi Budislav, Toulovcovy maštale, Zámek Nové Hrady, Růžový palouček a Nedošínský háj. Analytická část zahrnuje kapitolu zabývající se cestovním ruchem v destinaci. Také analyzuje potenciál cestovního ruchu a předpoklady rozvoje cestovního ruchu v destinaci. Praktická část se zabývá návrhem čtyřdenního výletu po památkách a přírodních krásách Litomyšle a okolí. Z okolních destinací jsou to konkrétně Růžový palouček, Nové Hrady, Toulovcovy maštale a Budislav. Tato část obsahuje praktické informace, rady, nabídku, chronologickou přípravu, itinerář a jídelníček. V těchto materiálech jsou poskytnuty základní informace o zájezdu, typu ubytování a stravování, dopravě a cenách za jednotlivé položky. V sestaveném itineráři jsou vypsány jednotlivé časové údaje, aktivity, postup při návštěvách památek a v poznámkách také doplňující informace týkající se způsobu dopravy, naplánovaných příjezdů a odjezdů, vstupů, srazů, přestávek a jídel. Bakalářská práce je doplněna autentickými fotografiemi některých památek, zmíněných v teoretické části, které pořídila autorka, fotkami z internetových zdrojů a mapami tras.

Cílem práce je představit čtenářům kulturní a přírodní bohatství Litomyšle a jejího okolí, podnítit jejich zájem o něj, popsání potenciálu cestovního ruchu v destinaci – lokalizačních, selektivních a realizačních předpokladů rozvoje cestovního ruchu a snaha o návrh na zlepšení potenciálu cestovního ruchu dané lokality.

## TEORETICKÁ ČÁST

### 1. Obecná charakteristika Litomyšle a okolí

#### 1.1 Geografie

„Litomyšlsko jako přírodní útvar je částí Pardubické kotliny a do jejího jádra přechází na severozápadě Mýtskou branou. Na jihovýchodě se tato krajina strmě zdvihá Trstenickou tabulí, na jihu u Poličky se stýká s vlastní Českomoravskou vysočinou.“<sup>1</sup> Litomyšl leží v kotlině, která je součástí České křídové pánve a směrem na východ a jihovýchod je ohraničena lesy, přecházejícími ve Svitavskou pahorkatinu.<sup>2</sup>

Litomyšlsko se nachází na okraji vodního předělu mezi Černým a Baltským mořem a je poměrně chudé na vodní toky. Nachází se zde řeka Loučná, dříve zvaná Trstenice, která modeluje osu krajiny svým hlubokým údolím.<sup>3</sup>

#### 1.2 Historie

Soustavnější činnost člověka na Litomyšlsku můžeme sledovat od mladší doby kamenné. Mezi významná sídliště patřila Cerekvice nad Loučnou, kde byl člověk zřejmě již v období mladého paleolitu a mezolitu. Ve Sloupnici jsou hojné nálezy z období mezolitu, neolitu a eneolitu. Dále byl člověk již v pravěku v Bohuňovicích, Kornicích, Nedošíně, Němčicích, Vlčkově, Osíku, Čisté, Trstenici a v Benátkách, v nichž pak vzniklo hradiště. Na Litomyšlsku byly nalezeny také zbytky germánského sídliště z římského období.<sup>4</sup>

První písemná zmínka o Litomyšli uvedená v Kosmově Kronice se vztahuje k roku 981 a pojednává o strážném hradu knížecího rodu Slavníkovců. Název města lze odvodit z osobního jména Lutomysl. Po roce 1140 zde Olomoucký biskup Jindřich Zdík založil premonstrátský klášter, nazývaný Hora olivetská. Premonstráti si z Francie přivezli znak, který se po úpravách stal městským znakem. Je jím stříbrná lilie v červeném poli. Díky klášternímu panství došlo k podstatnému rozvoji osídlení městského typu. 27. července 1259 udělil král Přemysl Otakar II. obci městská práva, díky tomu se Litomyšl postupně stala nejlidnatějším městem východních

---

<sup>1</sup> REICHERTOVÁ, Květa. *Litomyšl*. Praha: Odeon, 1977.

<sup>2</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>3</sup> REICHERTOVÁ, Květa. *Litomyšl*. Praha: Odeon, 1977.

<sup>4</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

Čech. K významu města přispěly také tři návštěvy krále Václava II., který zde vydal několik královských listin.<sup>5</sup>

Roku 1351 se budovalo městské opevnění. Město dostalo tvar elipsy, v jejíchž zúžených vrcholech se nacházely brány: dolní zvaná česká, a horní německá podle národnostního složení Litomyšlska, které bylo důsledkem kolonizace ve 13. století.

Roku 1344 bylo v Litomyšli zřízeno biskupství, jež ke svému hmotnému zabezpečení využilo premonstrátský klášter, který tak zanikl. Litomyšlský biskup, kancléř císaře Karla IV., Jan ze Středy sem roku 1356 přivedl řád augustiniánů, kteří se zajímali o literaturu a vědu.<sup>6</sup>

Roku 1418 zde byla postavena radnice, která přispěla k nezávislosti městské samosprávy. Město bylo spravováno konšeli v čele s purkmistrem. Pro správu města byly důležité odkazy Vavřince Toulouce z let 1407 až 1409 potvrzené Václavem IV.<sup>7</sup>

Husitské války přinesly zánik litomyšlského biskupství. Začala reformační kapitola v dějinách tohoto města. Asi od roku 1432 drželi Litomyšl husitští hejtmani Kostkové z Postupic. Albrecht Kostka z Postupic byl v roce 1464 v čele poselstva krále Jiřího z Poděbrad do západní Evropy k zajištění míru a obrany Evropy proti Turkům.<sup>8</sup>

Za jejich vlády se Litomyšl stala jedním z důležitých center Jednoty bratrské. Sídlil zde biskup Jednoty bratrské Jan Augusta. Roku 1503 zde byla založena bratrská tiskárna. Byl tu i archiv a knihovna Jednoty bratrské. V roce 1560 bylo požárem zničeno celé město včetně hradu Kostků z Postupic. Po nezdařeném stavovském protihabsburském povstání roku 1547 byl Kostkům zkonfiskován majetek a museli Litomyšl opustit. Roku 1567 se pánem města stal nejvyšší kancléř českého království Vratislav z Pernštejna, který přestavěl zničené sídlo Kostků z Postupic na renesanční zámek, který byl roku 1999 zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Rod Pernštejnů vymřel po meči.<sup>9</sup>

Poslední příslušnice rodu Frebonie z Pernštejna přivedla do Litomyšle roku 1640 řád Piaristů, kteří se zaměřovali na výuku chlapců z nižších společenských vrstev.<sup>10</sup>

---

<sup>5</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>6</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-718-5744-0.

<sup>7</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>8</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-718-5744-0.

<sup>9</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>10</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-718-5744-0

Od roku 1650 byli majiteli panství Trautmannsdorfové, za jejichž vlády došlo k selskému povstání roku 1680. Trautmannsdorfové zahájili roku 1714 stavbu barokního kostela Nalezení sv. Kříže. Od roku 1753 do roku 1855 patřilo panství Valdštejnům – Vartemberkům, kteří pořádali společenská divadelní představení a jiné kulturní akce. Během 18. a počátkem 19. století zde propuklo několik požárů a v roce 1781 katastrofální povodeň. V revolučním roce 1848 zde vznikla studentská legie, která se vydala na pomoc Praze. V roce 1905 byl pod vedením purkmistra Ph. Mr. Jana Lauba postaven Smetanův dům a v roce 1907 Pedagogium. Purkmistr MUDr. František Lašek se také přičinil o stavební rozvoj města. V letech 1922 – 1929 byla postavena budova gymnázia, průmyslová škola a budova sokolovny. Během II. světové války došlo k útlumu výstavby a spolková činnost byla zastavena. Docházelo k popravám odbojářů a občané židovského původu byli téměř zlikvidováni v koncentračních táborech. V roce 1950 zasedal ve Smetanově domě pražský státní soud, kde byl projednáván případ „protistátní“ činnosti mladých lidí a rektora piaristické koleje, kterým byly vyměřeny vysoké tresty. V roce 1949 zde byl uspořádán poprvé operní festival Smetanova Litomyšl.<sup>11</sup>

Litomyšl přestala být roku 1960 okresním městem a stala se součástí okresu Svitavy. V sedmdesátých a osmdesátých letech se k Litomyšli připojilo několik sousedních obcí a v roce 1980 tak počet jejích obyvatel přesáhl 10 000.<sup>12</sup>

Roku 1968 byla zbourána židovská synagoga a výstavby ve městě se týkaly především panelových sídlišť a rodinných domů. Po změně poměrů od 17. listopadu 1989 došlo v životě města k velkým změnám mimo jiné díky bývalému starostovi Miroslavu Brýdlovi, který svým přístupem dokázal skloubit jeho historickou a kulturní tradici. V devadesátých letech se v Litomyšli konaly dvě důležité události. V roce 1994 se zde setkala sedm střeoevropských prezidentů a o rok později ji oficiálně navštívil španělský královský pár.<sup>13</sup>

### **1.3 Významné osobnosti spjaté s Litomyšlí a okolím**

#### **1.3.1 Alois Jirásek (1851 - 1930)**

Alois Jirásek přišel do Litomyšle v roce 1874 jako suplující učitel na gymnázium. Aktivně se zapojil do spolkového a kulturního života a napsal zde řadu svých známých děl, například *V cizích službách*, *Psohlavci*, *Skály*, *Poklad*. Dále povídky *U rytířů*, *Filozofská historie* a

---

<sup>11</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>12</sup> SKŘIVÁNEK, Milan a Pavel VOPÁLKA. *Litomyšl: starobylé město*. 2., dop. vyd. Praha a Litomyšl: Paseka, 1997. ISBN 80-718-5122-1.

<sup>13</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

Růžový palouček. Inspiraci zde našel i pro svá dramata *Vojnarka*, *Otec*, *M. D. Rettigová* a *Lucerna*.<sup>14</sup>

### 1.3.2 Bedřich Smetana (1824 - 1884)

Smetana se narodil v Litomyšli roku 1824 jako šesté dítě do zámožné rodiny sládkovi Františku Smetanovi. Byl to jeho první syn. Od malička vynikal svým hudebním nadáním, dobrotou a jemností. Bedřich začínal hraním na housle a později se k houslím přidal ještě klavír. První veřejné vystoupení měl Bedřich 4. října 1830 na Karlově u příležitosti oslav svátku císaře Františka I. Malý Bedřich byl často zván na zámek, aby tam hrál na klavír. Studoval na litomyšlském gymnáziu, odešel z něho ale před koncem neklasifikován. Smetanovi se odstěhovali z Litomyšle do Jindřichova Hradce, kde se jim naskytl ještě větší pivovar než ten, který měli v Litomyšli, a tím jejich historie v Litomyšli končí.<sup>15</sup> Při příležitosti padesátého výročí Smetanova prvního vystoupení na zámku byla v září roku 1880 odhalena pamětní deska Bedřicha Smetany, umístěna na domě, který patřival Smetanům. Této události se Smetana sám zúčastnil.<sup>16</sup>

### 1.3.3 Božena Němcová (1820 - 1862)

Božena Němcová přišla do styku s Litomyšlí hned třikrát. Po prvé roku 1839, kdy sem přišla jako osmnáctiletá mladá paní spolu s manželem Josefem Němcem, který zde dostal práci jako rescipient finanční stráže. Roku 1839 se zde narodil její druhý syn Karel. Po druhé přichází Němcová do těchto končin a to konkrétně do České Třebové roku 1851. Pomáhá utvářet sdružení, které mělo pomoci léčit bídu a zlo ve světě pomocí šíření vzájemné lásky mezi lidmi. Na poslední návštěvu Litomyšle se Němcová vydala už jako nemocná vyčerpaná žena a přišla do Litomyšle dožít.<sup>17</sup>

### 1.3.4 Magdalena Dobromila Rettigová (1785 - 1845)

Magdalena Dobromila Rettigová přišla spolu s manželem Janem Sudípravem Rettigem do Litomyšle v roce 1834 z Rychnova nad Kněžnou. Oba již byli pokročilého věku a udržovali styky s vlastenecky orientovanými lidmi. Rettigová již měla za sebou celou řadu literárních děl, mimo jiné i svou známou *Domácí kuchařku*. Nalezli zde mnoho spřízněných duší a aktivně

---

<sup>14</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>15</sup> NEJEDLÝ, Zdeněk. *Litomyšl: Tisíc let života českého města I*. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1954.

<sup>16</sup> LNĚNIČKA, Jindřich. *50 ročníků Smetanovy Litomyšle*. Praha: Paseka, 2008. ISBN 978-80-7185-909-3.

<sup>17</sup> NEJEDLÝ, Zdeněk. *Litomyšl: Tisíc let života českého města II*. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1954.

se účastnili společenského života. Zatímco Rettig byl zaměstnán na magistrátě jako radní, Magdalena Dobromila vedla kurzy pro děvčata a mladé ženy, učila na industriální dívčí škole a uplatnila se zde i jako překladatelka Holbeinovy divadelní hry Vdovec a vdova a autorka frašky Koš pro zámecké loutkové divadlo. V Litomyšli dostala Rettigová pro svoji zkosnatělost nelichotivou přezdívku „komisařka pro cudnost“.<sup>18</sup>

### 1.3.5 Julius Mařák (1832 - 1899)

Litomyšlský rodák Julius Mařák byl známý malíř - krajinář, grafik a první rektor Akademie výtvarných umění v Praze.<sup>19</sup>

### 1.3.6 Zdeněk Kopal (1914 - 1993)

Litomyšlský rodák projevil velmi brzy vážný zájem o vědu a to především o astronomii. Kopal se zabýval především zlepšením metod numerické matematiky, problematikou těsných dvojhvězd a přípravou mapových podkladů Měsíce pro potřeby projektu Apollo.<sup>20</sup>

## 2. Turistický potenciál Litomyšle a okolí

Turistický potenciál je souhrnná hodnota všech předpokladů cestovního ruchu, která je oceněná na základě budovací škály, snížená o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu, kterými jsou především špatný stav složek životního prostředí a konfliktní land-use daného území.<sup>21</sup>

Za významnou součást potenciálu cestovního ruchu je v Litomyšli považován nejen turisticky nejvíce navštěvovaný zámecký areál, ale i Regionální muzeum v Litomyšli, Rodný byt Bedřicha Smetany, Městská obrazárna, Stálá expozice soch Olbrama Zoubka, Růžový palouček či Toulovcovy maštale. Také krajina Litomyšle a okolí je vysoce estetická, což je dáno především střídáním lesů, luk a rybníků a množstvím vyhlídkových bodů. Částečně členitá vrchovinná krajina je velice vhodná především pro cykloturistiku.<sup>22</sup>

---

<sup>18</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>19</sup> GLOSER, Jaroslav Jan. *Litomyšl: městem krok za krokem*. Praha: Argo, c2005. ISBN 80-720-3749-8.

<sup>20</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>21</sup> J. ZELENKA, M. PÁSKOVÁ *Výkladový slovník. Cestovní ruch*. 2. kompletní přepracování. Praha: Linde, 2012. ISBN-978-80-7201-880-2

<sup>22</sup> ZÁMEČNÍK, Jiří, Alena ČERVINKOVÁ, Ivona JANECKÁ a Pavlína RŮŽIČKOVÁ. *Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu: Cestovní ruch* [online]. [cit. 2019-04-06].

## **2.1 Přírodní památky a obce v okolí Litomyšle**

### **2.1.1 Budislav**

Tato obec leží 15 km jihozápadně od Litomyšle a je vyhledávána turisty díky své lokaci v blízkosti Toulouvcových maštálí. Nachází se zde 254 obytných domů vlastněných místními obyvateli, 154 chat a 80 chalup ve vlastnictví chatařů a chalupářů a tři velké dětské tábory. Známa je především chata PEN klubu, kterou navštívila celá řada českých spisovatelů.<sup>23</sup> Hlavní dominantou Budislavi je ekumenický kostel Boží lásky s půdorysem srdce nacházející se v bývalém pískovcovém lomu. Kostel byl dokončen roku 2003 a následujícího roku zde byl posvěcen zvon, zhotoven Zvonařstvem Manoušek z Prahy. Stěny kostela zdobí křížová cesta od keramika Jiřího Dudychy z Litomyšle. Pískovcový oltář byl zhotoven akademickým sochařem Petrem Váňou.<sup>24</sup>

### **2.1.2 Toulouvcovy maštale**

Jako Toulouvcovy maštale je označeno skalní bludiště tvořené takzvanými voštinovými pískovci. Výborným východiskem pro prohlídku Toulouvcových maštálí je osada Vranice, nacházející se v jarošovském katastru. V borových lesích na západ od Jarošova je možné nalézt pozoruhodné skalní útvary, jako jsou Panský stůl či Cikánka. Dalšími útvary vymodelovanými erozí na původně mořském dně jsou Panský stůl, Kolumbovo vejce, Betlém a Kazatelna.<sup>25</sup> Skalnatá a lesnatá krajina Toulouvcových maštálí se rozléhá na hranicích litomyšlského a vysokomýtského okresu. V Litomyšlském okrese jsou turisty vyhledávané také shluky skal, zvané Městské maštale, které se rozkládají ve Voletínském údolí. Vynikají zde především skalní útvary Pancěřová loď a Velryba. Nedaleko nich se nachází jeskyně a písková studánka.<sup>26</sup>

### **2.1.3 Nové Hrady**

Dominantou obce Nové Hrady ležící nedaleko Litomyšle je rokokový zámek vystavěný v letech 1773 – 1777 hrabětem Harbuval-Chamaré. K zámku patří také pozdně barokní park z konce 18. století. Od roku 1997 je zámek znovu v soukromých rukou. V přízemních prostorech je zpřístupněna stálá expozice věnovaná dějinám nábytku. Ve vedlejších zámeckých

---

<sup>23</sup> BOŠTÍK, PhDr. Martin a Mgr. Ivan HUDEČEK. *Mikroregion Litomyšlsko*. 1. Litomyšl: Mikroregion Litomyšlsko, 2008.

<sup>24</sup> BOŠTÍK, PhDr. Martin a Mgr. Ivan HUDEČEK. *Mikroregion Litomyšlsko*. 1. Litomyšl: Mikroregion Litomyšlsko, 2008.

<sup>25</sup> Tamtéž

<sup>26</sup> KAREL, Josef. *Kolébku Loučné: Domovovědný nástin okresu litomyšlského*. Vydáno z usnesení Vlastivědného odboru českého učitelstva okresu litomyšlského. Litomyšl: Nákladem vlastním, 1929.



budovách jsou zámecká restaurace, cukrárna a výstavní prostory. V zámeckém špýcharu je instalována stálá expozice věnovaná historii cyklistiky.<sup>27</sup>

#### **2.1.4 Růžový palouček**

Růžový palouček je lokalita nacházející se nedaleko vesnice Újezdec a je to domnělé místo loučení členů Českobratrské církve, kteří byli nuceni po Bitvě na Bílé hoře opustit svou vlast. Zmínku o Růžovém paloučku bychom našli i v Jiráskových Starých pověstech českých. Dnes tu najdeme park se vzácnými dřevinami a Památník českých bratří od Aloise Meteláka, který byl odhalen roku 1921 za přítomnosti Aloise Jiráska, který u této příležitosti pronesl projev. Mimo jiné se zde počátkem letních prázdnin každoročně koná slavnost nadregionálního charakteru.<sup>28</sup>

#### **2.1.5 Nedošínský háj**

Nedošínský háj byl zřízen už ve 14. století litomyšlským biskupem Albertem ze Šternberka jako obora. Říkalo se mu také Vrátíčka. František Václav hrabě z Trautmannsdorfu zde v roce 1719 nechal postavit kobylnici, které se přezdívalo Štít, a byla pravděpodobně postavena Giovanni Battistou Alliprandim. Nedošínský háj byl obohacen o romantické stavby, lázně, rozhlednu a pavilónky.<sup>29</sup> V jednom z jeho koutů se nad studánkou nachází kaplička sv. Antonína. Nedošínský háj byl také dějištěm filozofských slavností jako například majálesu, o kterém se dozvídáme v románu Aloise Jiráska Filozofská historie.<sup>30</sup> Po levé straně řeky Loučné se zde nachází rybník Velký Košíř, který se rozkládá na ploše okolo 25 hektarů a byl založen na přelomu 14. a 15. století.<sup>31</sup>

## **2.2 Historické památky Litomyšle**

### **2.2.1 Zámecký areál**

Zámek byl postaven v renesančním stylu v 16. století Vratislavem z Pernštejna. Postavil jej pro svou španělskou manželku Marii Manrique de Lara. Fasáda zámku je pokryta psaníčkovými sgrafity a figurálními motivy.

---

<sup>27</sup> BOŠTÍK, PhDr. Martin a Mgr. Ivan HUDEČEK. *Mikroregion Litomyšlsko*. 1. Litomyšl: Mikroregion Litomyšlsko, 2008.

<sup>28</sup> BOŠTÍK, PhDr. Martin a Mgr. Ivan HUDEČEK. *Mikroregion Litomyšlsko*. 1. Litomyšl: Mikroregion Litomyšlsko, 2008.

<sup>29</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>30</sup> KAREL, Josef. *Kolébku Loučné: Domovovědný nástin okresu litomyšlského*. Vydáno z usnesení Vlastivědného odboru českého učitelstva okresu litomyšlského. Litomyšl: Nákladem vlastním, 1929.

<sup>31</sup> GLOSER, Jaroslav Jan. *Litomyšl: městem krok za krokem*. Praha: Argo, c2005. ISBN 80-720-3749-8.

Od roku 1962 je zámecký areál chráněn jako národní kulturní památka. V roce 1999 byl zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO. Prvním stavitelem zámku byl Ital Giovanni Battista Avostalis da Sala a po jeho smrti v roce 1575 vedl stavbu jeho příbuzný Oldřich Avostalis da Sala.<sup>32</sup>

Výstavba zámku probíhala v době vrcholné renesance v letech 1568 – 1573. Základní kámen byl položen 18. března 1568. Ve čtvercovém nádvoří jsou na třech stranách situovány arkády. Tvoří je 81 polokruhových oblouků opřených o čtyřhranné bosované, mírně vyduuté toskánské a jónské sloupy. Konec jižní arkádové chodby prvního patra je zakončen vstupem do kaple sv. Moniky. Na čtvrté straně nádvoří se rozkládá bohatá figurální sgrafitová malba. Dominantní je zde především velká malba v pravé polovině podle Rafaelova obrazu, který představuje bitvu císaře Konstantina u Milvijského mostu přes Tiberu 28. října roku 312 po Kristu. Mezi okny druhého patra budovy zámku se nalézají malované sluneční hodiny. Na obraze od slunečních hodin vlevo je zachycena jezdecká bitva v Římě. Jinde je zobrazen vítězný boj, příběhy ze života Samsona, svatba mladých snoubenců a lovecké výjevy. Vratislav z Pernštejna byl velkým milovníkem umění. Po vzoru Rudolfa II. nakoupil mnoho obrazů nejslavnějších mistrů a ozdobil jimi své zámky. Zámeckou obrazovou galerii vybavil především obrazy mistrů španělských jako Alonza Sanchez de Coella, malíře obrazu stojící Marie Manriky s malou Polyxenou na křesle, či Pantoja de la Gruz. Dále pak obrazy mistrů italských, nizozemských a francouzských.<sup>33</sup>

Koncem 18. století za hraběte Jiřího z Valdštejna bylo v zámku zřízeno útulné barokní divadélko s postranním jevištěm. Unikátní původní dekorace a kulisy divadla vytvořené Josefem Platzerem se zachovaly do dnešních dnů.

V budově zámku se také nachází zámecké sklepení, které bylo po úpravách zpřístupněno veřejnosti a nabízí mimořádné výstavní prostory se stálou expozicí plastik akademického sochaře Olbrama Zoubka. Také před vchodem do Zoubkovy galerie stojí dvě z jeho soch.<sup>34</sup>

## 2.2.2 Zámecké zahrady

Současně se stavbou zámku byla zřízena zahrada, která se pyšnila nákladnou kašnou z bílého mramoru, kterou podle návrhu Oldřicha Avostalise vytesal Antonín Prok. Celý zámecký areál

---

<sup>32</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>33</sup> LAŠEK, Dr. František. *Litomyšl: v dějinách a výtvarném umění*. Litomyšl, 1954.

<sup>34</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

byl do jisté míry opevněn. V roce 1808 nechal Jiří Josef hrabě z Valdštejna – Vartemberka zhotovit plastiku lva nesoucí nápis FRATER FRATRI (bratr bratru), jako upomínku na svého bratra Františka, který padl v roce 1796 v Itálii. V zámecké zahradě se nachází také zahradní salet, jehož interiér připomíná Napoleonovo tažení do Egypta.<sup>35</sup> Za jeho panování zde probíhaly zásadní úpravy panské zahrady. Byla zrušena užitková zeleninová zahrada a na jejím místě byl zhotoven francouzský park. V této době došlo pravděpodobně také k doplnění sochařské výzdoby klasicistními sochami antického boha Marta, bohyně Minervy a dalších římských bohů. Kolem roku 1820 zde pod vlivem romantismu vznikl anglický park.<sup>36</sup>

### 2.2.3 Zámecký pivovar

Původně renesanční pivovar z 16. století upravil stavitel F. M. Kaňka koncem 30. let 18. století do barokní podoby. Na přelomu 20. a 21. byl komplex pivovaru kompletně zrekonstruován, a dostalo se mu tak nového využití. Část areálu získala Evropská aliance YMCA pro evropské centrum. V areálu se nachází pobočka informačního centra, centrum festivalu Smetanova Litomyšl, společenské a přednáškové sály, kongresový sál, depozitáře památkářů a byty. Součástí pivovaru je také expozice připomínající dětství skladatele Bedřicha Smetany, který se zde narodil.<sup>37</sup>

### 2.2.4 Chrám Nalezení sv. Kříže

Piaristický chrám Nalezení sv. Kříže byl vystavěn v letech 1714 – 1722 v barokním slohu hrabětem Františkem Václavem Trautmannsdorfem. Sloužil jako výraz díkůvzdání za to, že Litomyšl nepostihl mor, který řádil v Čechách. Původní plán Mikuláše Rossiho byl odmítnut a stavbou byl pověřen Giovanni Battista Alliprandi, kterého po jeho smrti vystřídal František Maxmilián Kaňka.<sup>38</sup>

Za účelem sochařské výzdoby kostela zde byla zřízena sochařská dílna, v jejímž čele stál do roku 1725 barokní mistr Matyáš Braun a jeho odchovanci Jiří a František Pacákovi. Pozoruhodné jsou především pískovcové portály s výzdobou Jiřího Pacáka, na balustrádě Braunovy sochy českých patronů sv. Václava a Prokopa a ve vnitřních prostorách sochy čtyř evangelistů. Na nároží zde stojí dvě křížové lodi se dvěma postranními oltáři P. Marie a sv.

---

<sup>35</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>36</sup> GLOSER, Jaroslav Jan. *Litomyšl: městem krok za krokem*. Praha: Argo, c2005. ISBN 80-720-3749-8.

<sup>37</sup> GLOSER, Jaroslav Jan. *Litomyšl: městem krok za krokem*. Praha: Argo, c2005. ISBN 80-720-3749-8.

<sup>38</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-718-5744-0.

Václava. Nejdůležitější obraz nad hlavním oltářem „Ukřižování Krista“ z roku 1778 od Vincence Fischera z Vídně je kopií obrazu Vlacha Fr. Trevisaniho, který roku 1775 shořel.<sup>39</sup>

Osud kostela je pohnutý. Byl čtyřikrát poznamenán požárem, přesto nepřestal sloužit svému účelu. Postupná degradace nastává až ve druhé polovině minulého století. V roce 1968 byl kostel dokonce uzavřen a sloužil jako skladiště s automobilovým provozem, díky čemuž chátral především interiér. Jako jeden z hlavních bodů revitalizace zámeckého návrší proběhla v nedávné době celková rekonstrukce chrámu. Rekonstrukce proběhla v duchu minimalismu a nechává vyniknout vnitřním prostorům modelovaným světlem, k čemuž přispívá šedá barva, kterou byly natřeny stěny kostela. Kostel má duchovní charakter ale slouží také jako kulturní stánek, v němž se pořádají koncerty, divadelní představení či liturgické semináře. V sousedství chrámu se nachází piaristická kolej, která byla stejně jako Chrám Nalezení sv. Kříže zařazena do programu Revitalizace zámeckého návrší a byla tak rekonstruována pro potřeby Fakulty restaurování. Byl zde vytvořen univerzitní kampus, kde probíhá výuka a zároveň zde studenti mohou bydlet.<sup>40</sup>

### **2.2.5 Klášterní zahrady**

Klášterní zahrady se rozkládají na ploše přibližně jednoho hektaru mezi proboštským a piaristickým chrámem a jsou příkladem moderního prvku perfektně zasazeného do historické části města. V architektonické soutěži si právo na rekonstrukci zahrad vydobyli vítězstvím architekti Václav Babka, Radko Květ a Zdeněk Sandler, kteří si jako stěžejní motto projektu stanovili: „Zahrada – divadlo, divadlo – zahrada.“ Důležitou součástí klášterních zahrad je vodní plocha lemovaná sochami Olbrama Zoubka.<sup>41</sup> Od roku 2017 zde probíhá doprovodná scéna národního festivalu Smetanova Litomyšl tzv. Festivalové zahrady.

### **2.2.6 Kostel Povýšení sv. Kříže**

Kostel Povýšení sv. Kříže patřil k původnímu augustiniánskému klášteru, který prošel šesti požáry. Za stavitele byl ustanoven mistr Jakub, který realizoval stavební ideu biskupa Jana ze Středy. Kostel byl později přestavován, ale zachoval si trojlodní gotickou dispozici, na východní straně uzavřenou polygonálním kněžištěm, na západní straně dvěma věžemi. Ke kněžišti kostela přiléhá na jihu kaple sv. Josefa. V kapli je umístěna pozdně gotická plastika

---

<sup>39</sup> LAŠEK, Dr. František. *Litomyšl: v dějinách a výtvarném umění*. Litomyšl, 1954.

<sup>40</sup> VOLF, Petr. *Litomyšl: renesanční město moderní architektury = a renaissance town of modern architecture*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-1-8.

<sup>41</sup> VOLF, Petr. *Litomyšl: renesanční město moderní architektury = a renaissance town of modern architecture*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-1-8.

sedící Madony. Z původního kláštera se nedotčená zachovala jen kaple sv. Markéty. Kostel se stal v roce 1428 kostelem farním.<sup>42</sup>

Barokní budova děkanství byla postavena v letech 1758-1763 podle návrhu litomyšlského architekta Jiřího Béby. Velká část vybavení kostela je z druhé poloviny 18. století. Sochařská výzdoba byla provedena Františkem Pacákem a Jiřím Pacákem mladším. Autorem obrazu Povýšení sv. Kříže je Ignác Raab. Svou dnešní podobu získal kostel na konci 19. století, kdy byl mimo jiné za účasti architekta Františka Schmoranze v několika etapách regotizován. V roce 1994, při příležitosti 650. výročí vzniku litomyšlského biskupství, při něm byla založena kolegiátní kapitula. Velká oprava kostela a probošství probíhala mezi lety 1995-2000, kdy budovy dostaly novou fasádu, v kostele byla osazena nová dlažba a byly odkryty nově nalezené nástěnné malby. V květnu 2000 byly v kostele vysvěceny nové varhany, které patří k největším nástrojům ve východních Čechách.<sup>43</sup>

### 2.2.7 Nový kostel

Nový kostel slouží sboru Církve bratrské, který zde byl založen v roce 1909. Členové sboru se dlouhou dobu museli scházet v nevyhovujících prostorách ve vile naproti nádraží a tak bylo po téměř stovce let bylo rozhodnuto vybudovat nový kostel na parcele, kterou církvi věnovalo město pod podmínkou, že novostavba bude po architektonické stránce kvalitní a bude sloužit k obecnému prospěchu. V roce 2007 proběhla architektonická soutěž, kde byl vybrán návrh Zdeňka Fránka, kterému se povedlo v betonové kompozici zhmotnit motto Nového kostela: „Bože, tvé milosrdenství až k nebi sahá, až do mraků tvoje věrnost.“ Základní kámen kostela byl položen koncem roku 2008 v Moravské ulici. Součástí Nového kostela je modlitební sál pro sto padesát lidí, kancelář, místnost pro děti a také od „provozních“ částí oddělený byt kazatele. Modlitebna neslouží pouze pro církevní shromáždění, ale uskutečňují se zde i koncerty, výstavy a jiné kulturní akce pořádané městem – například v rámci festivalu Smetanova Litomyšl.

K originalitě a modernímu vyznění kostela přispěla také spolupráce architekta Zdeňka Fránka s předními českými výtvarníky Karlem Malichem a Václavem Ciglerem, kteří pro kostel vytvořili celkem čtyři díla. Karel Malich se ujal stolu Páně, kazatelny a oltářní plastiky. Václav Cigler vytvořil kříž složený z deseti vrstev optického skla, který stojí na konci prodloužené střechy nad hlavním vstupem do kostela. Kříž dokonale koresponduje s Fránkovou koncepcí,

<sup>42</sup> REICHERTOVÁ, Květa. *Litomyšl*. Praha: Odeon, 1977.

<sup>43</sup> Litomyšl: Kostel Povýšení sv. Kříže s proboštvím. *Litomysl.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: [https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055247768](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055247768)

kde světlo hraje hlavní roli. Na výšku měří dva metry a váží dvě stě kilogramů. Kostel byl díky svému unikátnímu vzhledu v roce 2012 nominován na Cenu Evropské unie za současnou architekturu.<sup>44</sup>

### **2.2.8 Smetanovo náměstí**

Smetanovo náměstí má protáhlý tvar o délce téměř 500 metrů. Domy byly nejdříve dřevěné, až po velkém požáru roku 1460 byly stavěny z kamene, převážně s podsíněmi. Podsínových oblouků je na východní straně náměstí 96, na protější straně 50.<sup>45</sup> Každoročně jsou na náměstí pořádány staročeské jarmarky a koncerty s vánoční tematikou.

### **2.2.9 Dům u Rytířů**

V roce 1546 si na náměstí postavil svůj dům „U rytířů“ kameník Blažek. Svě jméno dostal podle povídky Aloise Jiráska. Jde o výjimečnou ukázkou renesanční architektury. Dům se pyšní renesanční fasádou s reliéfními výjevy.<sup>46</sup>

Můžeme zde spatřit reliéfy vousatých maskaronů či fantastických zvířat. Dominují zde především postavy dvou rytířů v brnění s dlouhými meči. Po stranách stojí dva muži v občanském kroji. Levý drží knihu a pravý měsíc.<sup>47</sup> Dům byl ve 20. letech několikrát restaurován. Při jedné z rekonstrukcí byl odkryt renesanční kazetový strop, který byl vyvěšen do ocelové konstrukce v půdním prostoru a odborně konzervován. Mezi okny do Smetanova náměstí byly odkryty fragmenty čtyř zdobených polosloupů.<sup>48</sup>

### **2.2.10 Mariánský sloup**

Asi roku 1716 byl v horní části Smetanova náměstí na místě starší dřevěné sochy Panny Marie z roku 1681 vztyčen morový sloup jako projev díky, že Litomyšl nebyla postižena morem. Sloup byl realizován tyrolským kameníkem A. Appelerem, pravděpodobně podle návrhu Giovanniho Battisty Alliprandiho. Sousoší znázorňuje svatého Václava, svatého Jana

---

<sup>44</sup> VOLF, Petr. *Litomyšl: renesanční město moderní architektury = a renaissance town of modern architecture*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-1-8.

<sup>45</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>46</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-718-5744-0.

<sup>47</sup> LAŠEK, Dr. František. *Litomyšl: v dějinách a výtvarném umění*. Litomyšl, 1954.

<sup>48</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

Nepomuckého a Panny Marie. Vedle Mariánského sloupu stávala kašna se sochou sv. Floriána umístěná dnes pod proboštvím u kostela Povýšení svatého kříže.<sup>49</sup>

### 2.2.11 Stará radnice

Radnice postavená na počátku 15. století má v dnešní podobě barokní fasádu z 18. století. Na ní se nachází novodobý orloj a pod ním je do věže vezděna kontrolní délková míra, litomyšlský loket, sloužící tehdejším kupujícím na trzích k přeměření látek. Litomyšlský loket byl přibližně 59 centimetrů. Na radniční fasádě si také můžeme všimnout značky s vysvětlující tabulkou, která označuje výšku vody při povodni roku 1781, která zaplavila velkou část náměstí.<sup>50</sup>

## ANALYTICKÁ ČÁST

### 3. Charakteristika cestovního ruchu v Litomyšli a okolí

Orientace na cestovní ruch je pro Litomyšl a její okolí velice důležitá. Díky existenci památky UNESCO je Litomyšl turistickým magnetem v mezinárodním měřítku. Z celorepublikového hlediska je pro cestovní ruch velice důležitý také Růžový palouček a oblast Toulovcových maštálí. Na oblast cestovního ruchu má v Litomyšli a jejím okolí vliv činnost těchto odborů: Odbor výstavby a územního plánování, Odbor místního a silničního hospodářství, Odbor kultury a cestovního ruchu (zde zejména Oddělení státní památkové péče), Odbor životního prostředí, Odbor školství a sociální péče, Odbor dopravy, Odbor městských lesů a Odbor živnostenského úřadu. Oblast cestovního ruchu spadá v Litomyšli především do samostatné působnosti a stěžejní roli zde hraje existence Odboru kultury a cestovního ruchu. Existuje zde tak zvaná Komise pro kulturu, cestovní ruch a spolkový život, která je poradním orgánem Rady města Litomyšl. V Litomyšli je soukromé informační centrum, které má dvě pobočky. Jedna pobočka s celoročním provozem se nachází na Smetanově náměstí a druhá pobočka se sezónním provozem je v zámeckém areálu. Informační centrum je finančně podporováno městem. Důležité pro oblast cestovního ruchu je zde také Evropské školicí centrum. Jedná se o obecně prospěšnou společnost Evropské aliance YMCA a města Litomyšl. Tato organizace pořádá kongresy a provozuje ubytování v prostorách zámeckého pivovaru. Město Litomyšl spolupracuje s Národním památkovým ústavem, který má ve správě Státní zámek Litomyšl, který je památkou UNESCO. Pro Litomyšl je stěžejní společná propagace v rámci svazku obcí České dědictví UNESCO, Českomoravské pomezí a Česká inspirace. Probíhá zde také

---

<sup>49</sup> *Mariánský sloup, Litomyšl. Litomyšl* [online]. Copyright © 2014 Webnia.cz [cit. 20.08.2018]. Dostupné z: <http://naselitimysl.cz/zarizeni/detail/140-mariansky-sloup?page=2>

<sup>50</sup> Litomyšl: Smetanovo náměstí. *Litomysl.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: [https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055259565](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055259565)

spolupráce s agenturou CzechTourism, společností Východní Čechy a Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Mikroregion Litomyšlsko se zabývá infrastrukturou cestovního ruchu jako jsou cyklostezky či in-line stezky a také podporuje kulturní akce v destinaci. Z hlediska cestovního ruchu se v destinaci angažuje také mikroregion Toulovcovy maštale a Mikroregion Desinka, jejichž činnost však nikdo nekoordinuje. Pro místní cestovní ruch je důležité pořádání každoročních kulturních, společenských a sportovních akcí. Nejvýznamnějšími jsou: Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl, Zahájení lázeňské sezóny (Lázně ducha), Toulovcovy prázdninové pátky, Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové, Putování za studánkami či Setkání na Růžovém paloučku.<sup>51</sup>

#### **4. Předpoklady rozvoje cestovního ruchu v Litomyšli a okolí**

##### **4.1 Lokalizační předpoklady**

###### **4.1.1 Předpoklady pro kongresový cestovní ruch**

Město Litomyšl i jeho okolí mají skvělé předpoklady k rozvoji kongresového turismu. K pořádání kongresů, sympózií, přednášek a konferencí či koncertů se tu nachází hned několik vhodných objektů a sálů. Samo město a jeho okolí mohou být pro účastníky kongresového turismu příjemným zpestřením. Mezi kongresové prostory v destinaci patří Zámecké kongresové centrum, Evropské školicí centrum, Smetanův dům Litomyšl, Lidový dům, Music club Kotelna, Hotel Zlatá hvězda, Hotel Dalibor a Domov mládeže pedagogické školy.<sup>52</sup>

###### **4.1.2 Předpoklady pro kulturní a společenský cestovní ruch**

Jedním z klíčových forem cestovního ruchu v Litomyšli a okolí je kulturně-poznávací cestovní ruch. Nachází se zde 17 muzeí a galerií a každoročně tu je pořádána celá řada kulturně – společenských akcí a festivalů. Mezi nejproslulejší patří festival Smetanova Litomyšl.

---

<sup>51</sup> ZÁMEČNÍK, Jiří, Alena ČERVINKOVÁ, Ivona JANECKÁ a Pavlína RŮŽIČKOVÁ. *Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu: Cestovní ruch* [online]. [cit. 2019-04-06].

<sup>52</sup> *Litomyšl: Kongresová turistika* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: [https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055546432](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055546432)



Několik autorkou vybraných muzeí a festivalů:

### **Regionální muzeum**

Původní Staré městské muzeum se po různých změnách názvu přeměnilo v roce 2004 na Regionální muzeum, jehož zřizovatelem je Pardubický kraj. Původně byla jeho součástí i Městská galerie, která se 1. ledna 2005 osamostatnila. Regionální muzeum pořádá pravidelné menší výstavy, věnované především aktuálním výročím.<sup>53</sup>

### **Portmoneum – museum Josefa Váchala**

V bývalém domě milovníka umění a amatérského tiskaře Josefa Portmana se nachází muzeum malíře, sochaře, grafika a spisovatele Josefa Váchala zvané Portmoneum. Název vznikl podle původního jména domu z Váchalova Krvavého románu. Josef Váchal vytvořil pro svého přítele Portmana nástěnné malby ve dvou místnostech, které vybavil vlastnoručně vyřezávaným nábytkem.<sup>54</sup>

V 70. letech byl dům zasažený bleskem a poté, co byly místnosti prolité vodou, začaly malby opadávat. V roce 1991 koupil dům od Národní galerie zakladatel nakladatelství Paseka Ladislav Horáček, který nechal dům zrekonstruovat do původního stavu.<sup>55</sup>

### **Muzeum restaurování**

Muzeum restaurování otevřela v roce 1998 v Červené věži konzervátorská škola. Konají se zde příležitostné výstavy.

### **Festival Smetanova Litomyšl**

Festival Smetanova Litomyšl je jedním z největších pravidelně konaných festivalů klasické hudby u nás. Festival byl založen roku 1946 a je druhým nejstarším festivalem v České republice. Působícími jsou jak zahraniční, tak čeští interpreti. Centrem festivalového dění je především zámecký areál. Hlavní pořady se konají nejen v druhém nádvoří, které je výborně akusticky vybaveno a zastřešeno, ale také v zámecké jízdárně, ve Smetanově domě, v litomyšlských chrámech a v zámku Nové Hrady. Pořadatelé jsou Město Litomyšl a Pardubický kraj ve spolupráci s Ministerstvem kultury, Národním památkovým ústavem,

---

<sup>53</sup> SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

<sup>54</sup> VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

<sup>55</sup> VOLF, Petr. *Litomyšl: renesanční město moderní architektury = a renaissance town of modern architecture*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-1-8.

Státním zámekem Litomyšl a Bohemian Heritage Fund. Festival je konán každoročně v období přibližně 25 dní na přelomu června a července.<sup>56</sup>

### **Smetanova výtvarná Litomyšl**

Cyklus výstav vizuálního umění nejen doplňuje nabídku pro návštěvníky Národního festivalu Smetanova Litomyšl, ale láká k návštěvě i milovníky umění, kteří se zde každoročně sjíždějí z celé České republiky. Zapojené galerie souběžně pořádají výstavy, které měly původně sloužit jako doprovodný program, ale zakrátko si Smetanova výtvarná Litomyšl vydobyla vlastní renomé a nyní se jedná o významný kulturní počín. Poprvé se uskutečnila v červnu 2005.<sup>57</sup>

#### **4.1.3 Předpoklady pro lázeňský cestovní ruch**

„Je to město neobyčejně kulturní a lázeňské, s nemocnicí, kde s úspěchem se léčí bolesti zubů, jak pisatel těchto řádků osobně se přesvědčiti příležitost měl. Bohužel tamější lázně vyhledávány jsou jen domorodci a také vodu nikdo tam nepije.“ Takto popisuje Litomyšl ve svém Krvavém románu Josef Váchal. V Litomyšli nejsou termální prameny, zato již pouhá návštěva tohoto města s nesmírnou tradicí kultury, vzdělanosti a úžasnou architekturou působí blahodárně a přináší úlevu a odpočinek duši. Z tohoto důvodu se Litomyšl od roku 2012 může pyšnit přízviskem první české lázně ducha.<sup>58</sup> Od tohoto roku se zde na jaře každoročně koná Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny.

#### **4.1.4 Předpoklady pro gastronomický cestovní ruch**

Gastronomický turismus láká turisty na každoročně pořádané kulinářské hody, kterými jsou například Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové, Fish Fest nebo Litomyšlský pivní festiválek. V destinaci se nachází celá řada různých stravovacích zařízení.

#### **4.1.5 Předpoklady pro aktivní (sportovní) cestovní ruch**

Litomyšl a okolí má také potenciál ve sféře aktivního cestovního ruchu. Místní příroda má velice příznivé podmínky pro letní sporty jako je pěší turistika a cyklistika. Také je tu poměrně rozvinutý jezdecký cestovní ruch a to především díky areálu Jízdárna Suchá, kde se konají nejrůznější akce spojené s jezdecktvím.

---

<sup>56</sup> *Festival Smetanova Litomyšl* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.smetanovalitomysl.cz/cs/poznejte-nas>

<sup>57</sup> *Smetanova výtvarná Litomyšl - Výstavy*. [online]. Dostupné z: <https://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/>

<sup>58</sup> *Příběh Lázní ducha: Litomyšl – první české lázně ducha* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://www.lazneducha.cz/pribeh-lazni-ducha/>

V Litomyšli se nachází několik sportovních zařízení a areálů. Je tu také plovárna a krytý bazén.

### **Sportovní areál za sokolovnou**

Sportovní areál za sokolovnou je multifunkční areál nabízející širokou škálu aktivit, které jsou rozděleny do letní a zimní sezony. V zimní sezoně je návštěvníkům k dispozici finská sauna s potírnou, odpočívárna s lehátky a bazén k ochlazení. V letní sezoně se v areálu pořádají sportovní, společenské, kulturní, firemní a rodinné akce. Areál nabízí také občerstvení a to studená i teplá jídla, včetně grilovaných specialit. Co se týče sportovních aktivit, nacházejí se zde antuková hřiště na tenis, volejbal či nohejbal, osvětlené hřiště na Petanque i písečný kurt na plážový volejbal. Milovníci golfu mohou využít třinácti jamkového hřiště Adventure golfu. Nachází se zde i dětské hřiště s dřevěnými domečky, houpačkami, skluzavkami, trampolínami a jinými herními prvky.<sup>59</sup>

### **Sportcentrum Litomyšl**

Litomyšlské Sportcentrum nabízí čtyři bowlingové dráhy a šest antukových tenisových kurtů. Pro hraní badmintonu lze využít kurtu s pevným povrchem uvnitř haly. V zimním období je k dispozici také nafukovací hala. Sportovními aktivitami, které se zde dají provozovat jsou například tenis, squash, badminton, bowling a cardio.<sup>60</sup>

### **Městský bazén Litomyšl**

Nachází se zde plavecký bazén dlouhý 25 metrů s teplotou vody 28 °C, dětský, neplavecký bazén s vodní sopkou a třemi chrličmi s teplotou vody 32 °C, bazén vířivky, který obsahuje masážní trysky a vzduchovadlo s teplotou vody 34 °C a venkovní bazén s teplotou vody 27 °C. Návštěvníci se mohou svézt na 64 metrů dlouhém tobogánu nebo mohou využít parní kabiny o teplotě 45°C.<sup>61</sup>

### **Plovárna Litomyšl**

Litomyšlská plovárna získala dle kategorizace koupališť certifikát se čtyřmi hvězdičkami z pěti možných. Tato plovárna nabízí dva plavecké bazény, jeden padesátimetrový a druhý pětadvacetimetrový. Pro tobogán je zde také dojezdový bazén. Voda v bazénech se pohybuje mezi 21°C až 25°C. Nachází se tu upravené travnaté plochy a dřevěné opalovací paluby, které

---

<sup>59</sup> *Sportovní areál za sokolovnou: O nás* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: [https://www.areasokolovna.cz/o-nas#provozni\\_doba](https://www.areasokolovna.cz/o-nas#provozni_doba)

<sup>60</sup> *SportCentrum Litomyšl* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.sportcentrum-litomysl.cz/>

<sup>61</sup> *Městský bazén Litomyšl: O bazénu* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.bazen-litomysl.cz/obazenu.php>

mohou návštěvníci využít k pasivnímu odpočinku. Je zde také možnost pronájmu hřiště pro plážový volejbal. K občerstvení slouží místní restaurace či stánky s rychlým občerstvením.<sup>62</sup>

#### **4.1.6 Předpoklady pro průmyslový cestovní ruch**

Průmyslový cestovní ruch nemá v destinaci stěžejní význam, přesto jsou tu určité předpoklady k jeho rozvoji. Právě zde se totiž nachází důležitá nadnárodní společnost se sídlem v Paříži SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o., která se zaměřuje na výrobu sklotextilních vláken a sklotechnických textilií, a disponuje velkým počtem pracovních příležitostí pro obyvatele Litomyšle a okolí. Pořádají se sem především školní exkurze.

#### **4.2 Selektivní předpoklady**

V Pardubickém kraji, do kterého Litomyšl spadá, pro rok 2017 platí, že zde žilo 518 337 obyvatel, přičemž přes 60 % z nich ve městech. Ženy mají v zastoupení mírnou převahu nad muži. Průměrný věk žijících obyvatel je celkem 42,3 roku, v mužské populaci 40,9 roku a v ženské populaci 43,7. Obecně zde platí, že obyvatelstvo stárne. Z demografického hlediska se podle Českého statistického úřadu Litomyšl rozrůstá. Za rok 2017 zde přibylo 181 obyvatel, což je ve sledovaném období a území druhý nejvyšší přírůstek v Pardubickém kraji hned po Pardubicích (291). Přírůstek obyvatel s sebou nese nároky na kvalitu a dostupnost služeb. Z tohoto důvodu na nárůst obyvatel město reaguje například investicí do pozemků v Husově čtvrti či zvyšováním kapacity mateřských škol.<sup>63</sup>

Starostou města Litomyšl je od 1. listopadu 2018 Mgr. Daniel Brýdl (Generace 89) a místostarostou Radomil Kašpar (KDU-ČSL).

#### **4.3 Realizační předpoklady**

Ve městě je relativně dobře rozvinutá dopravní infrastruktura a to hlavně díky automobilové dálnici D35, která prochází Litomyšlí a spojuje ji tak s jinými městy a tím se Litomyšl stává přístupná pro turisty i ze vzdálených koutů České republiky. Najdeme tu autobusové nádraží a vlakovou stanici s tratí Choceň - Vysoké Mýto - Litomyšl. Město disponuje poměrně dobře fungujícím systémem městské autobusové dopravy.

---

<sup>62</sup> *Plovárna Litomyšl* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.bazen-litomysl.cz/plovarna/oplovarne.php>

<sup>63</sup> *Litomyšl: Litomyšl mezi nejrychleji rostoucími městy v kraji* [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <https://www.litomysl.cz/?lang=cz&co=aktualita&id=1528290486952>

Ubytovací zařízení je v Litomyšli a okolí zastoupeno dostatečným množstvím ubytovacích zařízení jako jsou hotely, penziony, ubytovny a kempy. Co se týče stravovacích zařízení, nachází se zde několik restaurací, barů, kaváren a klubů.

Autorkou vybrané restaurační zařízení:

### **Restaurace Bohém**

Restaurace Bohém je součástí Hotelu Aplaus spolu s café-barem Muuza. Návštěvníci si mohou vychutnat stylovou a neformální atmosféru a okusit mezinárodní i českou tradiční kuchyni spolu s nápoji nejvyšší kvality. Součástí Hotelu Aplaus je vinotéka, která nabízí pestrou škálu vín. Personál Hotelu Aplaus zajišťuje svatební hostiny, recepcce, rauty a jiná společenská setkání, dle přání. Celková kapacita restaurace je 202 míst.<sup>64</sup>

### **Restaurace a Café U Medvěda**

Tato restaurace nabízí především tradiční české pokrmy, ale na své si zde přijdou i milovníci steaků. Restaurace bude brzy jako novinku nabízet i lávové kameny, kde si návštěvníci ugrilují maso sami. Restaurace je rozdělena na dvě části a to Restauraci a Café, kde se dají pořádat svatby a další akce. Celková kapacita restaurace je 140 míst.<sup>65</sup>

### **Restaurace Slunce**

Tradiční českou kuchyni v příjemném interiéru si mohou hosté vychutnat také v restauraci Slunce. Restaurace nabízí nejen obědová menu, ale i občerstvení pro večerní posezení s rodinou či přáteli. Kapacita restaurace je 100 míst. K pořádání soukromých či firemních akcí je k dispozici také salonek s kapacitou 70 míst. V letních měsících je k dispozici zahrádka s výhledem na náměstí.<sup>66</sup>

### **Malý Svět**

Restaurace Malý Svět nabízí mezinárodní kuchyni a její specialitou je široká škála kvalitních bio vín německého vinařství Raddeck. V letních měsících hostům k posezení slouží i stylová letní zahrádka s výhledem na zámek a Jiráskovu ulici. Vnitřní prostory jsou nově

---

<sup>64</sup> Restaurace Bohém. *Hotel Aplaus* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://www.hotelaplaus.cz/cs/m-11-restaurace>

<sup>65</sup> *O Medvědovi* [online]. Dostupné z: [www.umedveda.cz](http://www.umedveda.cz). [cit. 2019-03-27].

<sup>66</sup> *Naše restaurace* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.slunce-litomysl.cz/>

zrekonstruované a plně klimatizované. Pro večírky, pracovní jednání či jiné akce lze využít uzavřený salónek, nebo druhé patro s prosklenou terasou.<sup>67</sup>

### **Restaurace Hotelu Zlatá Hvězda**

Tradiční českou kuchyni a bohatou nabídku krajových specialit si hosté můžou vychutnat v příjemném prostředí restaurace Hotelu Zlatá Hvězda. Interiér restaurace je zdoben malbami litomyšlského zámku. Tato restaurace získala certifikát projektu Asociace hotelů a restaurací Czech specials – Ochutnejte Českou republiku.<sup>68</sup>

### **Zámecká restaurace**

Tato restaurace je výjimečná především tím, že se nachází přímo v areálu zámku Nové Hrady. V této sezónní restauraci se podává především domácí česká kuchyně. Hosté mohou ochutnat také osvěžující nepasterizované pivo z regionálního svitavského pivovaru Na Kopečku.<sup>69</sup>

### **Ubytovací Hostinec Na Skalách**

Hostinec se nachází ve středu vesnice Budislav a nabízí celodenní stravování nejen místním ale především turistům, kteří se zde občerstvují zejména v rámci pěšího nebo cyklistického výletu. Návštěvníci si mohou vybrat z tradiční české kuchyně, ale k dispozici je i minutková kuchyně. Místní specialitou jsou vynikající kynuté borůvkové knedlíky nebo svičková. V letních měsících je k dispozici letní terasa.<sup>70</sup>

## **4.4 Shrnutí**

V destinaci převládá orientace na městský cestovní ruch, což se ukazuje jako dobrý tah k přilákání návštěvníků. Města, která začala být vnímána jako turistický cíl počátkem 20. století těží z ekonomického růstu dodnes. Velikým přínosem pro návštěvníky i obyvatele města je investice do správy a údržby památek, infrastruktury cestovního ruchu a neméně důležité je zkvalitňování doprovodných služeb. Lze říci, že velice pozitivně k návštěvnosti města přispívá také investice do zvýšení kvality života obyvatel. Velice důležité je rozvíjení možností trávení volného času a zábavy v destinaci. Tuto součást nabídky je však třeba založit na jedinečnosti

---

<sup>67</sup> *Restaurace Malý Svět* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://restauracemalysvet.cz/o-nas/>

<sup>68</sup> Zlatá hvězda: Restaurace. *Www.zlatahvezda.com* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://zlatahvezda.com/restaurace.php>

<sup>69</sup> *Zámek Nové Hrady ve východních Čechách: Restaurace* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.nove-hrady.cz/cs/m-12-restaurace>

<sup>70</sup> *Hostinec Na Skalách: Restaurace* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.naskalach.cz/restaurace/>

města, která ho bude odlišovat od ostatních městských destinací. Významné trendy ovlivňující destinaci vycházejí zejména z trendů městského cestovního ruchu. Doplňují je krátkodobé cyklovýlety, výlety za poznáním lidové architektury a navštěvování různých akcí v rámci zážitkové turistiky. Je třeba navázat nabídku dalších obcí v destinaci na četné aktivity cestovního ruchu Litomyšle. Ideální postup je nalákat návštěvníka do destinace na stěžejní atraktivitu a posléze ho zde co nejdéle zdržet díky doplňkovým aktivitám.<sup>71</sup>

## **PRAKTICKÁ ČÁST**

### **5. Výlet do Litomyšle a okolí**

Praktická část bakalářské práce se zabývá podrobným naplánováním 4 denní exkurze po Litomyšlsku. Jsou zde shrnuty nejen základní informace o zájezdu, ale i důležité rady pro účastníky a podrobně zpracovaný itinerář, který obsahuje naplánovanou trasu a aktivity pro jednotlivé dny.

#### **5.1 Základní informace o zájezdu**

Čtyřdenní zájezd za poznáním krás Litomyšlska bude spojen především s poznáním kulturního, historického ale i přírodního bohatství. Zájezd bude koncipován tak, aby turisté načerpali nové informace, kulturní vjemy, poznali místní přírodní krásy ale zároveň si také mohli odpočinout a zrelaxovat se. Účastníci zájezdu budou mít příležitost navštívit hned několik důležitých turistických atrakcí nacházejících se v Litomyšli a jejím bezprostředním okolí. Mezi tato turisticky oblíbená místa patří historické centrum Litomyšle, Zámek Nové Hrady, Touloucovy maštale a Růžový palouček. Termín zájezdu se bude pohybovat na přelomu jara a léta, kdy je ideální počasí na turistiku, v Litomyšli se koná mnoho zajímavých akcí a většina památek je přístupná veřejnosti. Čtyřdenní výlet bude započat v Hradci Králové s odjezdem z autobusového nádraží ve čtvrtek v brzkých odpoledních hodinách, s návratem tamtéž v neděli okolo poledne. Zájezd je koncipován pro skupinu 15 osob. Účastníci by měli mít zájem především o kulturu a historii, ale také je třeba, aby byli dostatečně fyzicky zdatní, aby zvládli absolvovat celodenní výlety do přírody v dané lokalitě. Doporučené věkové rozmezí je od šestnácti do šedesáti let. Během zájezdu bude využito především autobusové dopravy. Z Hradce Králové pojedeme do Litomyšle přímým linkovým autobusem. Po okolí Litomyšle nás bude přepravovat najatý mikrobus. Zpáteční jízda proběhne linkovým autobusem do Chocně a poté bude pokračovat osobním vlakem do Hradce Králové. Cena zájezdu se bude pohybovat

---

<sup>71</sup> ZÁMEČNÍK, Jiří, Alena ČERVINKOVÁ, Ivona JANEČKÁ a Pavlína RŮŽIČKOVÁ. *Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu: Cestovní ruch* [online]. [cit. 2019-04-06].

v rozmezí pěti až šesti tisíc korun za osobu. Čáska zahrnuje 3 noci v hotelu včetně snídaně, vstupy na dané turistické atrakce, dopravu a služby průvodce, který bude účastníkům k dispozici po celou dobu trvání zájezdu. Průvodce bude připraven zodpovědět případné dotazy, pomoci, s čímkoliv poradit a poskytnout odborný výklad u některých památek. Obědy nejsou zahrnuty v ceně. Doporučujeme počítat přibližně s částkou 1000 Kč navíc.

## **5.2 Co s sebou?**

Turisté se po celou dobu zájezdu budou pohybovat jak v interiérech, tak ve venkovním prostředí. Proto doporučujeme především pohodlnou vycházkovou obuv vhodnou i pro celodenní chození v přírodě. V případě špatného počasí je dobré mít s sebou deštník či pláštěnku. Pro případ, že by se ochladilo, doporučujeme také přibalit teplejší oblečení. Je dobré, vzít si s sebou dostatečnou finanční rezervu pro vlastní potřebu. Během zájezdu budou mít turisté příležitost zakoupit občerstvení, suvenýry i drobné dárky pro své blízké.

## **5.3 Nabídka**

### **Výlet do Litomyšle a okolí – 4 dny/3 noci**

2019 – hotel 3\*

Balíček 4D/3N	02.05. – 05.05.2019
Cena za osobu ve dvoulůžkovém pokoji	5500 Kč
Příplatek za jednolůžkový pokoj	1660 Kč

Výše uvedená cena je za osobu ve dvoulůžkovém pokoji při minimálním obsazení patnácti osobami.

### **Cena balíčku zahrnuje:**

- **Doprava:**
  1. Den: hromadná doprava z Hradce Králové do Litomyšle
  2. Den: pronájem mikrobusu (max 8h)
  3. Den: pronájem mikrobusu (max 8h)
  4. Den: hromadná doprava z Litomyšle do Hradce Králové
- **Ubytování:**

3 noci v Hotelu Zlatá Hvězda - ubytování se snídaní ve dvoulůžkovém pokoji (<https://www.zlatahvezda.com/>)



Večeře - 3 večeře v Hotelu Zlatá Hvězda - 3 chody bez nápojů (předkrm, hlavní jídlo, dezert)

- **Odborného průvodce** - na všechny prohlídky uvedené v programu od prvního (sraz na autobusovém nádraží) do posledního dne (rozloučení na vlakovém nádraží)
- **Placené vstupy** - Zámek Litomyšl – Okruh I., Rodný byt Bedřicha Smetany, Portmoneum, Dům u Rytířů, Zámek Nové Hrady.

**Cena balíčku nezahrnuje:**

- **Příplatek za jednolůžkový pokoj** – 1656 Kč
- **Obědy**
- **Nápoje**
- **Pojištění**

**5.4 Chronologická příprava zájezdu**

1. den	
6:35	sraz na nádraží v Hradci Králové
6:55	odjezd z Hradce Králové
8:15	příjezd do Litomyšle
8:45	Ubytování
9:20	začátek prohlídky Litomyšle
12:20	konec prohlídky Litomyšle
12:30	Oběd
14:00	začátek prohlídky Litomyšle
18:00	konec prohlídky Litomyšle
18:30	Večeře
20:00	Bowling

2. den	
8:30	Snídaně
10:00	odjezd na Růžový palouček
10:30	začátek prohlídky
11:30	konec prohlídky

12:00	odjezd do Nových Hradů
12:30	Oběd
14:30	začátek prohlídky
16:00	konec prohlídky
17:30	návrat do Litomyše
18:00	návrat do hotelu, večeře

3. den	
8:00	snídaně v hotelu
9:00	odjezd do Vranic
9:30 – 11:30	okruh Městské maštale (7,6 km)
11:45	odjezd na Budislav
12:00	oběd na Budislavi
13:15	návrat do Litomyše
13:45	Nový kostel Církve bratrské
14:15	odjezd do Portmonea
14:30	prohlídka Portmonea
16:00	procházka ulicí Josefa Váchala, příchod na hotel
18:00	Večeře
19:30	společenský večer v areálu Za Sokolovnou

4.den	
9:00	snídaně v hotelu
10:20	odjezd do Chocně
11:01	odjezd do Hradce Králové
11:55	příjezd do Hradce Králové, ukončení zájezdu

Pokud by byl program narušen kvůli špatnému počasí, je průvodce schopen většinu svých výkladů prezentovat formou powerpointové prezentace v pohodlí ubytovacího zařízení. V případě prudkého deště by byl sobotní program zrušen a došlo by k náhradnímu programu,

kterým by byla prohlídka Litomyšlských galerií. Návštěva zámků, kostelů a jiných památek, kde proběhne prohlídka interiéru, se konají za každého počasí.

## 5.5 Itinerář zájezdu

### Itinerář prvního dne – Prohlídka Litomyšle

DEN	KM	PRŮB KM	MÍSTO	AKTIVITA	PŘÍJEZD	ODJEZD	POZNÁMKA
1.	-	-	Hradec Králové	autobusové nádraží	6:35	6:55	sraz před zastávkou II na autobusovém nádraží v 6:35 (Bus 680036 6 Zlatovánek) (70Kč)
	58	58	Litomyšl	-	8:15	8:30	příjez na autobusové nádraží v Litomyšli
	0,5	58,5		Hotel	8:45	9:15	odchod k Hotelu Zlatá hvězda (1800 Kč pokoj/noc), ubytování
	0,1	58,6		Mariánský sloup	9:20	9:30	výklad zájezdového průvodce
	0,1	58,7		Dům u rytířů	9: 40	10:15	výklad zájezdového průvodce (40Kč)

	0,1	58,8		Stará radnice	10:25	10:35	výklad zájezdového průvodce
	0,35	59,15		Pomník Aloise Jiráska	10:50	11:00	výklad zájezdového průvodce
	0,15	59,3		Pomník Bedřicha Smetany	11:05	11:15	výklad zájezdového průvodce
	0,3	59,6		Smetanův dům	11:25	12:00	výklad zájezdového průvodce
	0,4	60		Památník Zdeňka Kopala	12:10	12:20	výklad zájezdového průvodce
	0,4	60,4		Oběd	12:30	13:30	oběd v restauraci Slunce (individuálně)
	0,15	60,55		Zámek Litomyšl	14:00	14:50	Komentovaná prohlídka okruhu I. S místním průvo dcem (150Kč)
	0,23	60,78		Rodný byt Bedřicha Smetany	15:00	15:30	komentovaná prohlídka s místním průvodcem (40 Kč)
	0,11	60,89		kostelu Nalezení sv. Kříže	15: 45	16:30	výklad zájezdového průvodce

	0,3	61,19		klášterní zahrady	16:40	17:00	výklad zájezdového průvodce
	0,034	61,22		Kostel Povýšení sv. Kříže	17:00	17:30	výklad zájezdového průvodce
	0,4	61,62		Kostel Rozeslání sv. Apoštolů	17:45	18:00	výklad zájezdového průvodce
	0,3	61,92		Hotel	18:15		-
				Večeře	18:30	19:30	večeře v hotelu
	0,2	62,12		Bar Peklo	20:00	-	Bowling, etc (dobrovolná aktivita)
	0,2	62,32		Hotel	-	2.den	-

### Itinerář druhého dne – Výlet na Růžový palouček a na Zámek Nové Hrady

DEN	KM	PRŮB KM	MÍSTO	AKTIVITA	PŘÍJEZD	ODJEZD	POZNÁMKA
2.	-	-	Litomyšl	Hotel	8:30	9:30	Snídaně
	10	10		Odjezd	10:00	10:15	sraz před hotelem a odjezd na Růžový palouček
	-	-	Růžový palouček	výklad, rozchod	10:30	11:45	výklad zájezdového průvodce, rozchod
	6,7	16,7	Nové Hrady	Odjezd	12:00	12:10	odjezd do Nových Hradů

	-	-		Oběd	12:30	13:30	oběd v zámecké restauraci
	-	-		zámecký areál, muzeum cyklistiky	13:30	14:15	rozchod, muzeum cyklistiky (dobrovolné) (70Kč)
	-	-		komentovaná prohlídka zámku	14:30	15:20	komentovaná prohlídka zámku (100 Kč)
	-	-		rozchod, zámecká cukrárna, galerie klobouků	15:30	17:20	rozchod, zámecká cukrárna, galerie klobouků (dobrovolné) (40Kč)
	15,3	32		Odjezd	17:30	17:50	sraz před zámkem, odjezd do Litomyšle
	-	-	Litomyšl	Večeře	18:00	19:00	večeře v hotelu Zlatá hvězda
	-	-		Hotel	-	3.den	-

**Itinerář třetího dne – Toulcovy maštale – Budislav - Okruh Městské maštale 7,6 km**  
 (skalní útvary Liščí díry, Hrad, Pod deštníkem, Pancéřovou loď, Velrybu a Kostelíček) -  
**prohlídka Litomyšle**

DEN	KM	PRŮB KM	MÍSTO	AKTIVITA	PŘÍJEZD	ODJEZD	POZNÁMKA
3.	-	-	Litomyšl	Hotel	8:00	8:50	Snídaně
	16,4	16,4		Odjezd	9:00	9:20	sraz před hotelem a odjezd do Vranic
			Toulcovy maštale	Výlet	9:30	11:30	okruh Městské maštale (7,6 km)
	7,6	24	Vranice	Odjezd	11:45	11:55	odjezd na Budislav
	6	30	Budislav	Oběd	12:00	13:00	oběd v hostinci Na Skalách
	-	-		Odjezd	13: 15	13: 25	odjezd do Litomyšle
	15	45	Litomyšl	Kostel církve bratrské	13:35	14:05	výklad zájezdového průvodce
	0,65	45,65		Portmoneum	14: 30	15:30	komentovaná prohlídka (40Kč)

	0,6	46,25		Váchalova ulice	15:50	16:00	výklad zájezdového průvodce
	-	-	Litomyšl	Smetanovo Náměstí	16:00	18:00	volný program
	-	-		Večeře	18:00	19:00	večeře v hotelu Zlatá hvězda
	0,65	46,9		Areál Za Sokolovnou	19:30	-	dobrovolný společenský večer
	0,65	47,55		Hotel		4.den	

#### Itinerář čtvrtého dne – odjezd do Hradce Králové

DEN	KM	PRŮB KM	MÍSTO	AKTIVITA	PŘÍJEZD	ODJEZD	POZNÁMKA
4.	-	-	Litomyšl	Hotel	8:00	9:00	Snídaně
	-	-		Odjezd	10:20	10:55	odjezd autobusem do Chocně nástupiště 4. (Bus 680818 103 ČSAD Ústí nad Orlicí, a.s.)
	18	18	Chocně	Odjezd	11:01	11:55	Příjezd do Chocně, odjezd do HK osobním vlakem



							(Os 5604 České dráhy, a.s.) (70Kč)
	46	64	Hradec Králové	Příjezd	11:55		plánovaný příjezd na vlakové nádraží v Hradci Králové
	-	-		formální ukončení zájezdu	12:00		formální ukončení, rozloučení, rozchod

## 5.6 Stravování

skupina: Výlet do Litomyšle a okolí

<b>1.DEN</b>	
<b>2.5.2019</b>	
Polévka	Hovězí vývar
hl. jídlo	Svíčková omáčka
Příloha	Houskový knedlík
Dezert	Jablečný štrúdl
<b>2.DEN</b>	
<b>3.5.2019</b>	
Polévka	Dýňový krém
hl. jídlo	Kuřecí řízek
Příloha	Bramborový salát
Dezert	Tiramisu
<b>3.DEN</b>	
<b>4.5.2019</b>	
Polévka	Játrová s knedlíčky
hl. jídlo	Katův šleh
Příloha	Rýže
Dezert	Zmrzlinový pohár

## ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo seznámit čtenáře práce s potenciálem cestovního ruchu a krásami Litomyšle a okolí. Autorka se v teoretické části věnovala turistickým atraktivitám především v Litomyšli. Z přilehlého okolí pak také vybraným turisticky zajímavým a často navštěvovaným místům Růžovému paloučku, Novým Hradům, Toulouvcovým maštálím, Budislavi a Nedošínskému háji. Nejdříve představila danou lokalitu z geografického a historického hlediska, poté se věnovala atraktivitám města Litomyšle, jejich historickým milníkům i současnému stavu. Mezi těmito především zámek Litomyšl, který je od roku 1999 zapsán na Seznamu světového dědictví UNESCO, kostely, galerie a muzea, radnici a také se zmínila o známých osobnostech, které měli s Litomyšlí v minulosti co do činění. Také stručně představila místní informační centrum.

V analytické části jsou popsány předpoklady rozvoje cestovního ruchu v destinaci. Těmi jsou předpoklady lokalizační, kde jsou rozebrány předpoklady rozvoje jednotlivých druhů cestovního ruchu, dále selektivní, které rozebírají destinaci z hlediska demografického a nakonec realizační, kde se dozvídáme o dopravní infrastruktuře, ubytovacích a stravovacích zařízeních.

V praktické části se autorka zaměřila na návrh čtyřdenního výletu po památkách a destinacích Litomyšle a okolí, kterým se věnovala v teoretické části. Z okolních destinací jsou to konkrétně Růžový palouček, Nové Hrady, Toulouvcovy maštale a Budislav. K zájezdu vytvořila chronologickou přípravu, nabídku, program, itinerář a jídelníček. V těchto materiálech poskytla základní informace o zájezdu, typu ubytování a stravování, dopravě a cenách za jednotlivé položky. V sestaveném itineráři jsou vypsány jednotlivé časové údaje, aktivity, postup při návštěvách památek a v poznámkách také doplňující informace týkající se vstupů, srazů, přestávek a jídel.

Závěrečná část obsahuje fotografie a mapy, které autorka vytvořila za účelem lepší orientace k praktické části práce. Mapy znázorňující postup turistů po vybraných místech a památkách jsou vytvořené individuálně ke každému dni zájezdu.

Bakalářská práce je omezena pouze na některé litomyšlské památky a destinace v jejím okolí. Dalších malebných míst, která by stála za vidění je zde celá řada. Je však důležité správně si vybrat termín návštěvy. Ideální doba návštěvy je v jarních a letních měsících, kdy zde probíhá mnoho akcí včetně Národního festivalu Smetanova Litomyšl.

## SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

### Tištěné zdroje

BOŠTÍK, Martin a Ivan HUDEČEK. *Mikroregion Litomyšlsko*. Litomyšl: Mikroregion Litomyšlsko, 2008.

GLOSER, Jaroslav Jan. *Litomyšl: městem krok za krokem*. Praha: Argo, c2005. ISBN 80-7203-749-8.

KAREL, Josef. *Kolébkou Loučné: Domovovědný nástin okresu litomyšlského*. Litomyšl: Z usnesení Vlastivědného odboru českého učitelstva okresu litomyšlského, 1929.

LAŠEK, František. *Litomyšl: V dějinách výtvarném umění*. Litomyšl: J. R. Veselík, 1945.

LNĚNIČKA, Jindřich. *50 ročníků Smetanovy Litomyšle*. Praha: Paseka, 2008. ISBN 978-80-7185-909-3.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Litomyšl: Tisíc let života českého města I*. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1954.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Litomyšl: Tisíc let života českého města II*. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1954.

ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. V Praze: Idea servis, 2010. ISBN 978-808-5970-685.

VOPÁLKA, Pavel. *Litomyšl: na prahu třetího tisíciletí = on the verge of the third millennium*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. ISBN 978-80-254-4502-0.

SKŘIVÁNEK, Milan a Pavel VOPÁLKA. *Litomyšl: Starobylé město*. 2. vydání. Praha a Litomyšl: Paseka, 1997. ISBN 80-7185-122-1.

SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl*. Praha: Paseka, 2006. Zmizelé Čechy. ISBN 80-7185-744-0.

SKŘIVÁNEK, Milan. *Litomyšl 1259-2009: město kultury a vzdělávání*. Litomyšl: Město Litomyšl, c2009. ISBN 978-80-254-5129-8.

REICHERTOVÁ, Květa. *Litomyšl*. Praha: Odeon, 1977. ISBN 01-511-77.

VOLF, Petr. *Litomyšl: renesanční město moderní architektury = a renaissance town of modern architecture*. Litomyšl: Město Litomyšl, 2014. ISBN 978-80-905821-1-8.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-807-2018-802.

## Internetové zdroje

Rodný byt Bedřicha Smetany: Skladatelovo dětství v Litomyšli. *Zamecke-navrsi.cz: Litomyšl* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

[https://www.zamecke-navrsi.cz/rodny\\_byt\\_bedricha\\_smetany](https://www.zamecke-navrsi.cz/rodny_byt_bedricha_smetany)

*Mariánský sloup, Litomyšl. Litomyšl* [online]. Copyright © 2014 Webnia.cz [cit. 20.08.2018]. Dostupné z:

<http://nasilitomysl.cz/zarizeni/detail/140-mariansky-sloup?page=2>

<https://www.litomysl.cz>

*Informační centrum Litomyšl. Aktuality* [online]. Copyright © 2015. All Rights Reserved. [cit. 20.08.2018]. Dostupné z:

<http://www.ticlitomysl.cz/index.php/component/content/category/14-o-nas>

Smetanova výtvarná Litomyšl. *Https://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

<https://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/>

Litomyšl: Smetanovo náměstí. *Litomysl.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

[https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055259565](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055259565)

Litomyšl: Kostel Povýšení sv. Kříže s proboštstvím. *Litomysl.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

[https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055247768](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055247768)

*Festival Smetanova Litomyšl* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z:

<https://www.smetanovalitomysl.cz/cs/poznejte-nas>

ZÁMEČNÍK, Jiří, Alena ČERVINKOVÁ, Ivona JANECKÁ a Pavlína RŮŽIČKOVÁ. *Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu: Cestovní ruch* [online]. [cit. 2019-04-06].

*Litomyšl: Kongresová turistika* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z:

[https://www.litomysl.cz/?id\\_str=1311055546432](https://www.litomysl.cz/?id_str=1311055546432)

*Smetanova výtvarná Litomyšl - Výstavy.* [online]. Dostupné z: <https://www.vytvarnalitomysl.cz/cs/>

*Příběh Lázní ducha: Litomyšl – první české lázně ducha* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://www.lazneducha.cz/pribeh-lazni-ducha/>

*Sportovní areál zasokolovnou: O nás* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: [https://www.areal-sokolovna.cz/o-nas#provozni\\_doba](https://www.areal-sokolovna.cz/o-nas#provozni_doba)

*SportCentrum Litomyšl* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.sportcentrum-litomysl.cz/>

*Městský bazén Litomyšl: O bazénu* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.bazen-litomysl.cz/obazenu.php>

*Plovárna Litomyšl* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.bazen-litomysl.cz/plovarna/oplovarne.php>

*Litomyšl: Litomyšl mezi nejrychleji rostoucími městy v kraji* [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <https://www.litomysl.cz/?lang=cz&co=aktualita&id=1528290486952>

Restaurace Bohém. *Hotel Aplaus* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://www.hotelaplaus.cz/cs/m-11-restaurace>

*O Medvědovi* [online Dostupné z: [www.umedveda.cz](http://www.umedveda.cz)]. [cit. 2019-03-27].

*Naše restaurace* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.slunce-litomysl.cz/>

*Restaurace Malý Svět* [online]. [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <http://restauracemalysvet.cz/o-nas/>

Zlatá hvězda: Restaurace. *Www.zlatahvezda.com* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://zlatahvezda.com/restaurace.php>

*Zámek Nové Hrady ve východních Čechách: Restaurace* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.nove-hrady.cz/cs/m-12-restaurace>

*Hostinec Na Skalách: Restaurace* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z:  
<https://www.naskalach.cz/restaurace/>

*Mapy.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

<https://mapy.cz/zakladni?x=14.4015999&y=50.1050987&z=11>

*Idos.cz* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z:

<https://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusy/spojeni/>



## **PŘÍLOHY**

### **Seznam obrázků**

Obrázek č. 1: Smetanovo náměstí

Obrázek č. 2: Dům U Rytířů

Obrázek č. 3: Mariánský sloup

Obrázek č. 4: Pomník Bedřicha Smetany

Obrázek č. 5: Váchalova ulice

Obrázek č. 6: Zámek Litomyšl

Obrázek č. 7: Rodný byt Bedřicha Smetany

Obrázek č. 8: Zámecká zahrada

Obrázek č. 9: Piaristický chrám Nalezení svatého Kříže

Obrázek č. 10: Piaristický chrám Nalezení svatého Kříže frontální pohled

Obrázek č. 11: Kostel Povýšení svatého Kříže

Obrázek č. 12: Klášterní zahrady

Obrázek č. 13: Nový kostel

Obrázek č. 14: Hotel Zlatá Hvězda

Obrázek č. 15: Toulouvcovy maštale

Obrázek č. 16: Zámek Nové Hrady

Obrázek č. 17: Růžový palouček

Obrázek č. 18: Nedošínský háj

### **Seznam map**

Mapa č. 1: Cesta z Hradce Králové do Litomyšle

Mapa č. 2: Oblast Litomyšle a okolí

Mapa č. 3: Dopolnední exkurze po Litomyšli

Mapa č. 4: Odpolední exkurze po Litomyšli

Mapa č. 5: Cesta mikrobusem z Litomyšle do Nových hradů s přestávkou na Růžovém paloučku a zpět

Mapa č. 6: Cesta mikrobusem Litomyšl - Vranice – Budislav – Litomyšl: Nový kostel – Portmoneum

Mapa č. 7: Okruh Městské maštale

Mapa č. 8: Odpolední exkurze po Litomyšli

Mapa č. 9: Cesta z Litomyšle do Hradce Králové (přes Choceň)

**Obrázek č. 1:**  
Smetanovo náměstí  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 2:**  
Dům U Rytířů  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 3:**  
Mariánský sloup  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 3:**  
Pomník Bedřicha  
Smetany  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 5:**  
Váchalova ulice  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 6:**  
Zámek Litomyšl  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 7:**  
Rodný byt Bedřicha  
Smetany  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 8:**  
Zámecká zahrada  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 9:**  
Piaristický chrám  
Nalezení svatého Kříže  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 9:**  
Piaristický chrám  
Nalezení svatého Kříže  
Frontální pohled  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 9:**  
Kostel Povýšení svatého  
Kříže  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 10:**  
Klášterní zahrady  
**Foto:** autor, 2019





**Obrázek č. 11:**  
Nový kostel  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 12:**  
Hotel Zlatá Hvězda  
**Foto:** autor, 2019



**Obrázek č. 13:**

Toulovcovy maštale

**Zdroj:**

<https://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Toulovcovy-Mastale---za-prirodou-na-kole.aspx>



**Obrázek č. 14:**

Zámek Nové Hrady

**Zdroj:**

<https://www.kamsdetmi.com/detail.html?id=65116>



**Obrázek č. 15:**

Růžový palouček

**Zdroj:**

<https://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/stezka-na-ruzovem-paloucku.aspx>



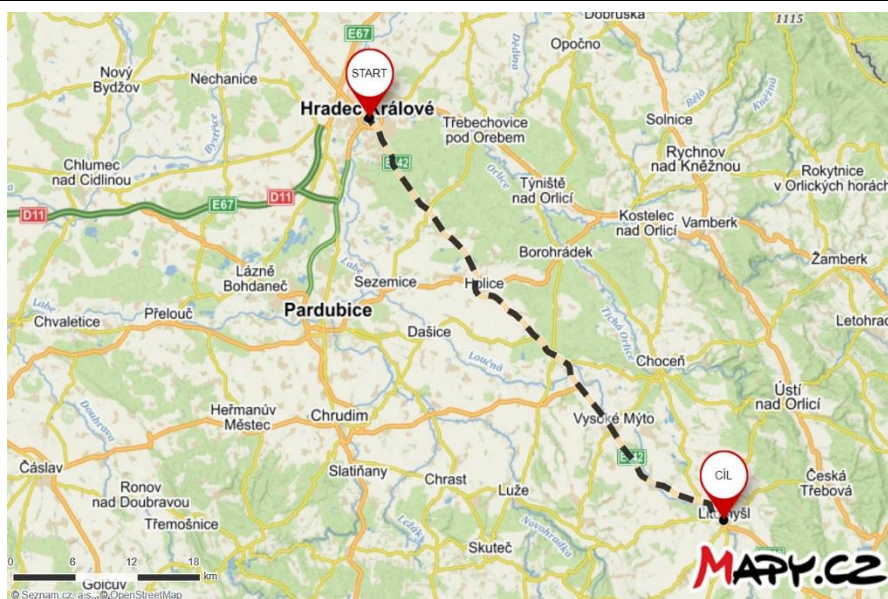
**Obrázek č. 16:**

Nedošínský háj

**Zdroj:**

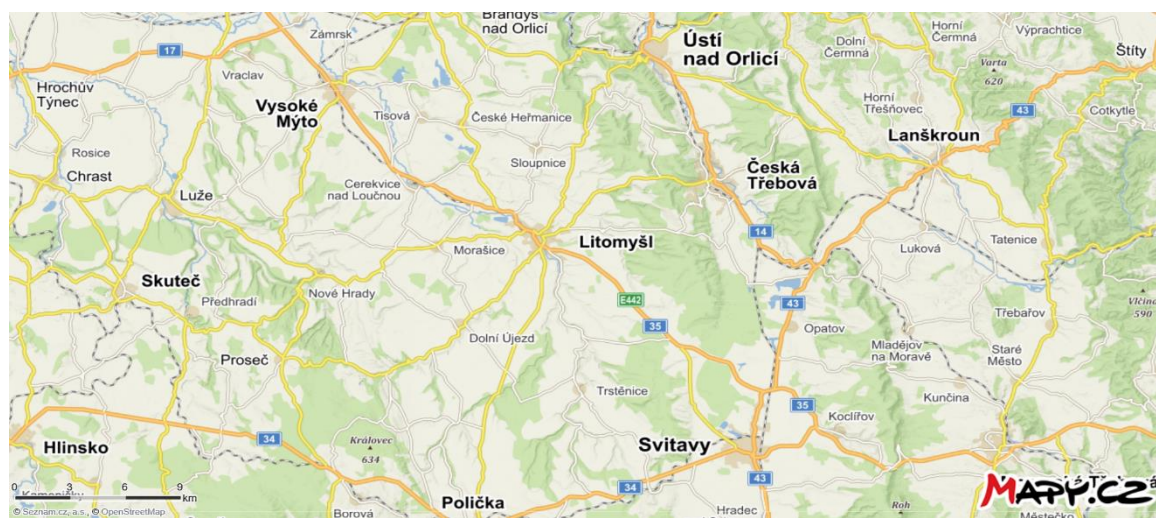
[https://www.vyletnik.cz/images/vylet/uzivatele/malejnka/nedosinsky\\_haj-b5f.jpg](https://www.vyletnik.cz/images/vylet/uzivatele/malejnka/nedosinsky_haj-b5f.jpg)





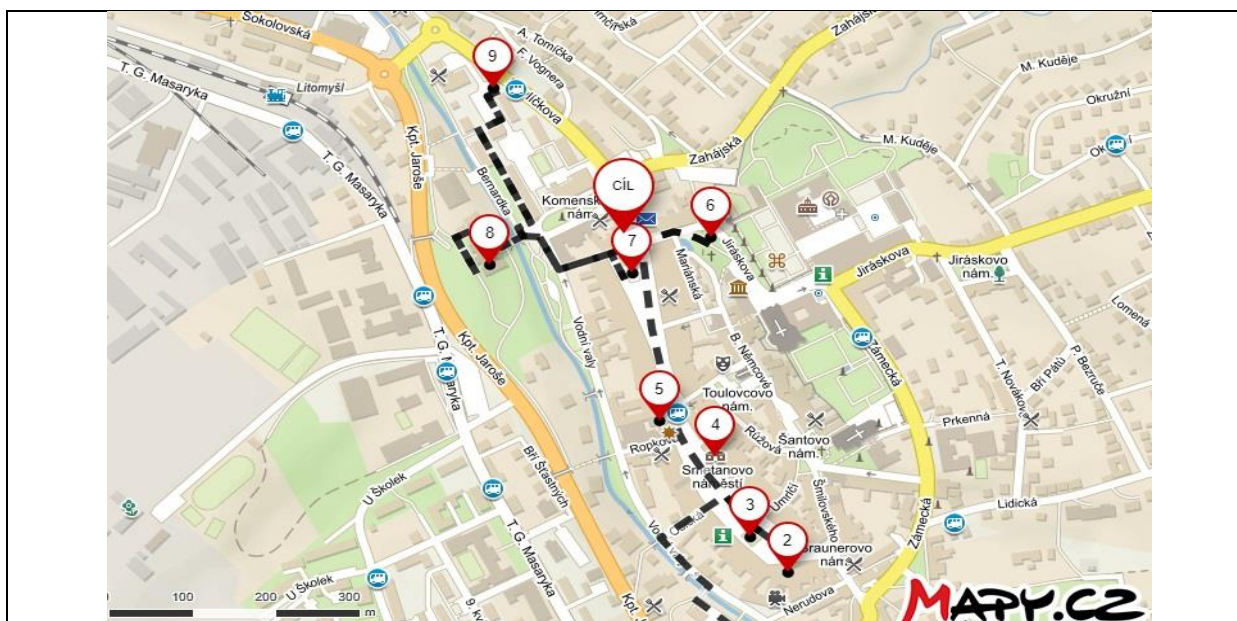
**Mapa č. 1: Cesta z Hradce Králové do Litomyšle**

**Zdroj: Mapy.cz**



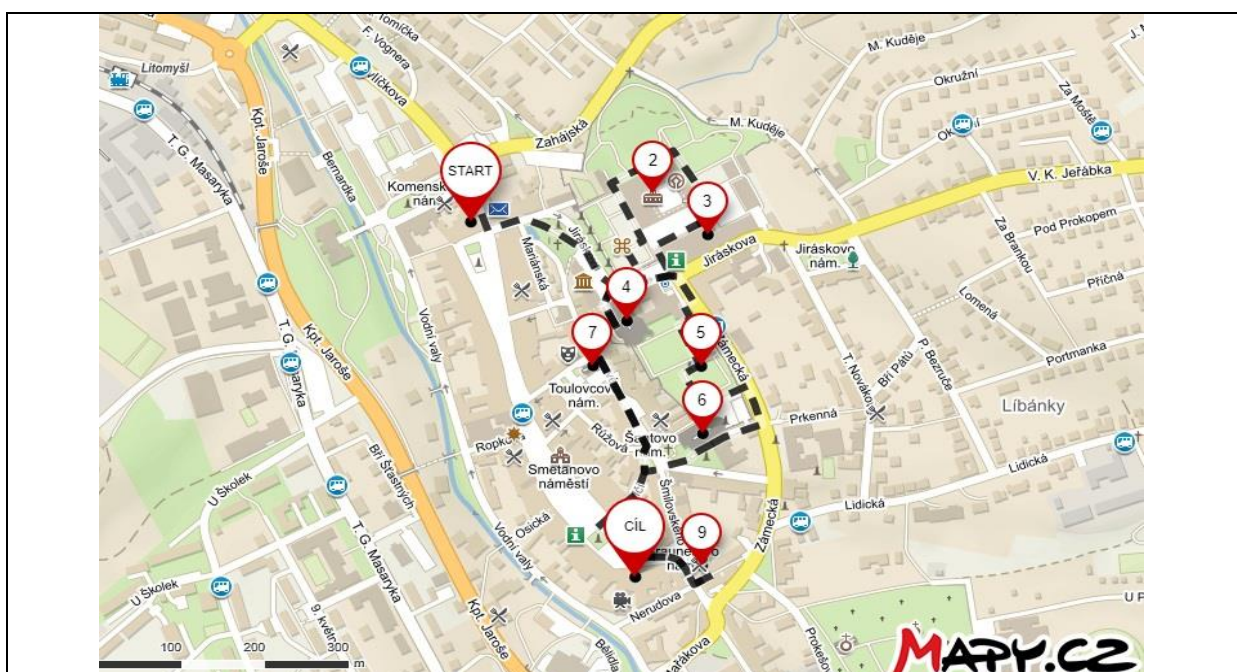
**Mapa č. 2: Oblast Litomyšle a okolí**

**Zdroj: Mapy.cz**



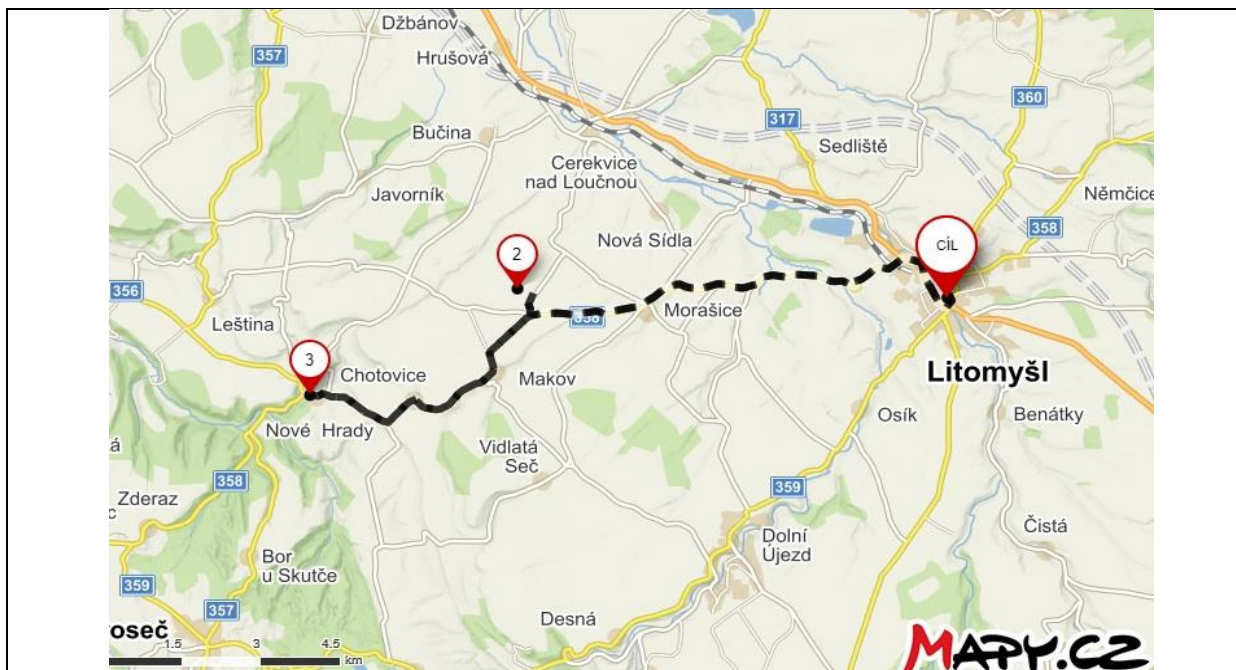
**Mapa č. 3:** Dopolodní exkurze po Litomyšli (hotel, Mariánský sloup, Dům u rytířů, Stará radnice, Pomník Aloise Jiráska, Pomník Bedřicha Smetany, Smetanův dům, Památník Zdeňka Kopala, restaurace Slunce)

**Zdroj:** Mapy.cz



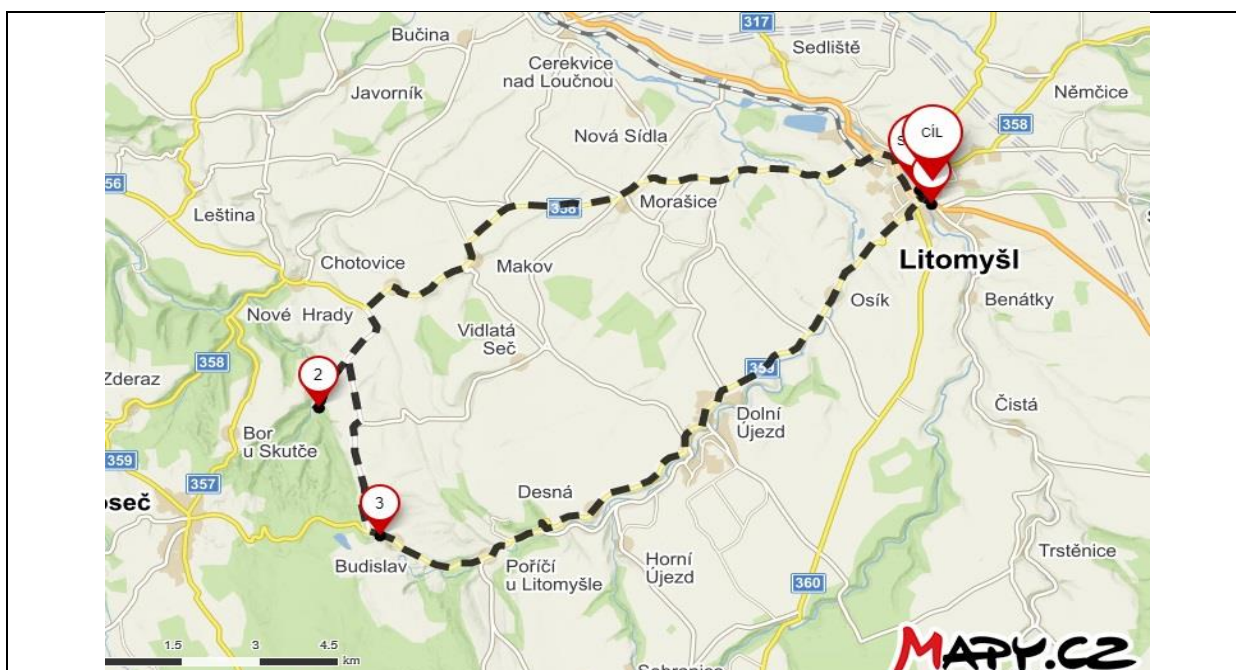
**Mapa č. 4:** Odpolední exkurze po Litomyšli (restaurace Slunce, Zámek Litomyšl, Rodný byt Bedřicha Smetany, kostel Nalezení sv. Kříže, klášterní zahrady, Kostel Povýšení sv. Kříže, Kostel Rozeslání sv. Apoštolů, hotel)

**Zdroj:** Mapy.cz



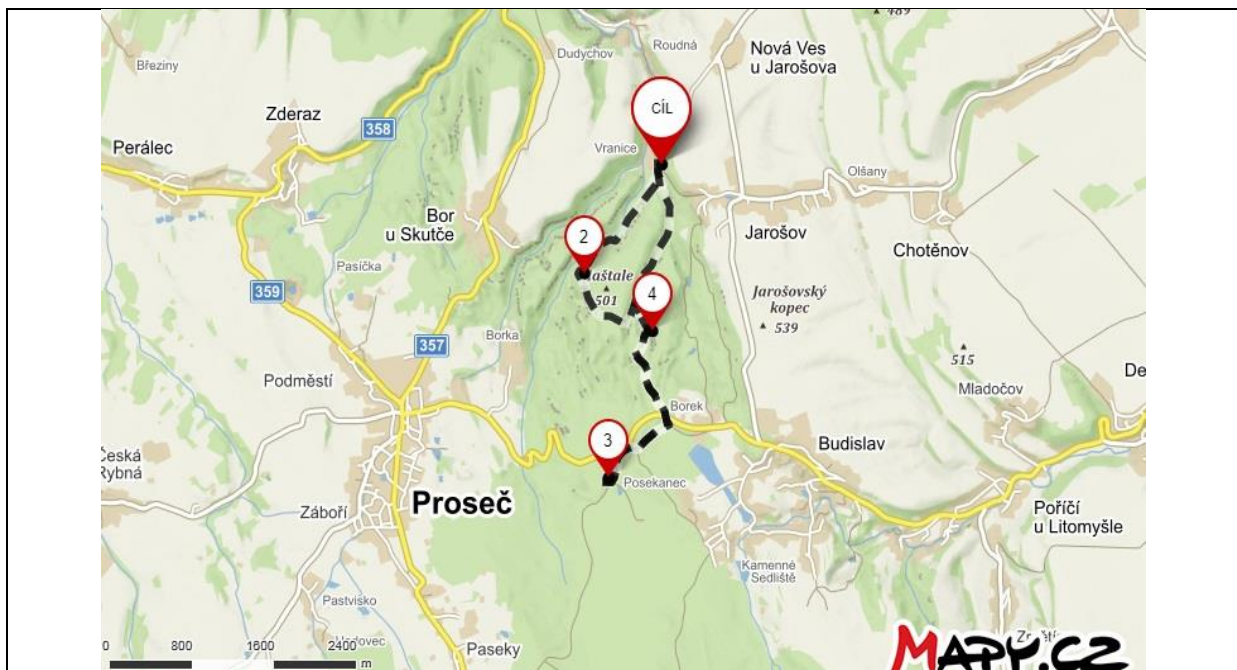
**Mapa č. 5:** Cesta mikrobusem z Litomyšle do Nových Hradů s přestávkou na Růžovém paloučku a zpět

**Zdroj:** Mapy.cz



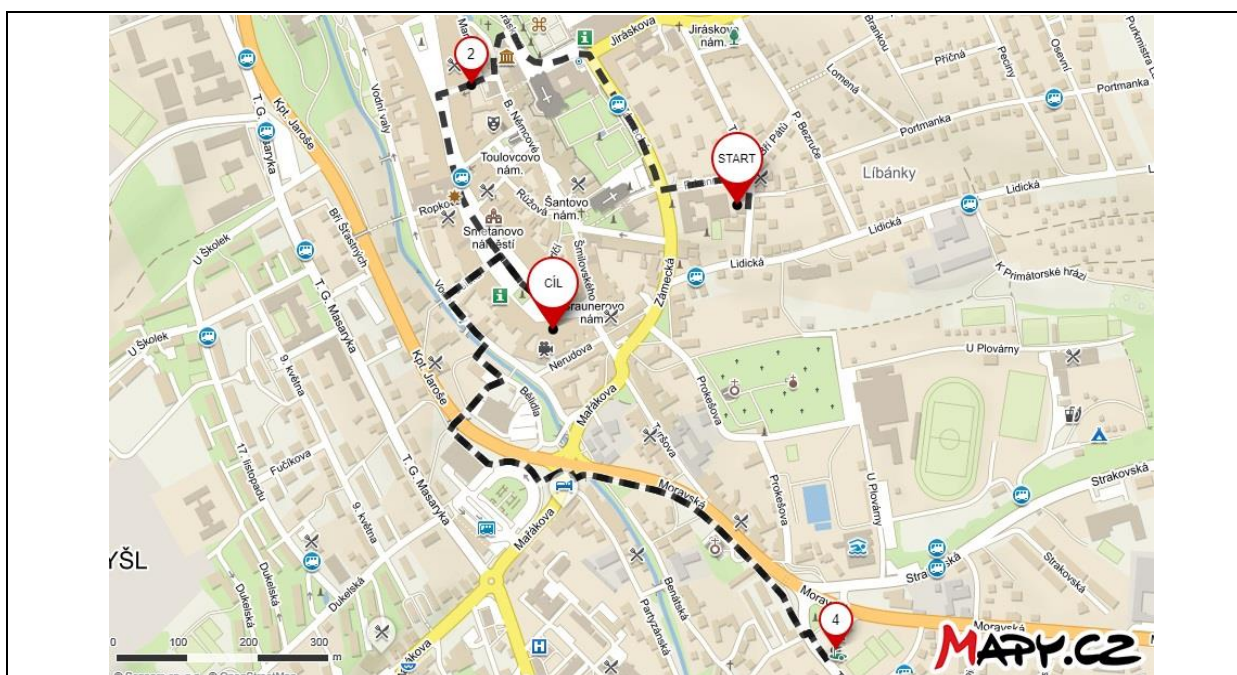
**Mapa č. 6:** Cesta mikrobusem (Litomyšl, Vranice, Budislav, Litomyšl: Nový kostel, Portmoneum)

**Zdroj:** Mapy.cz



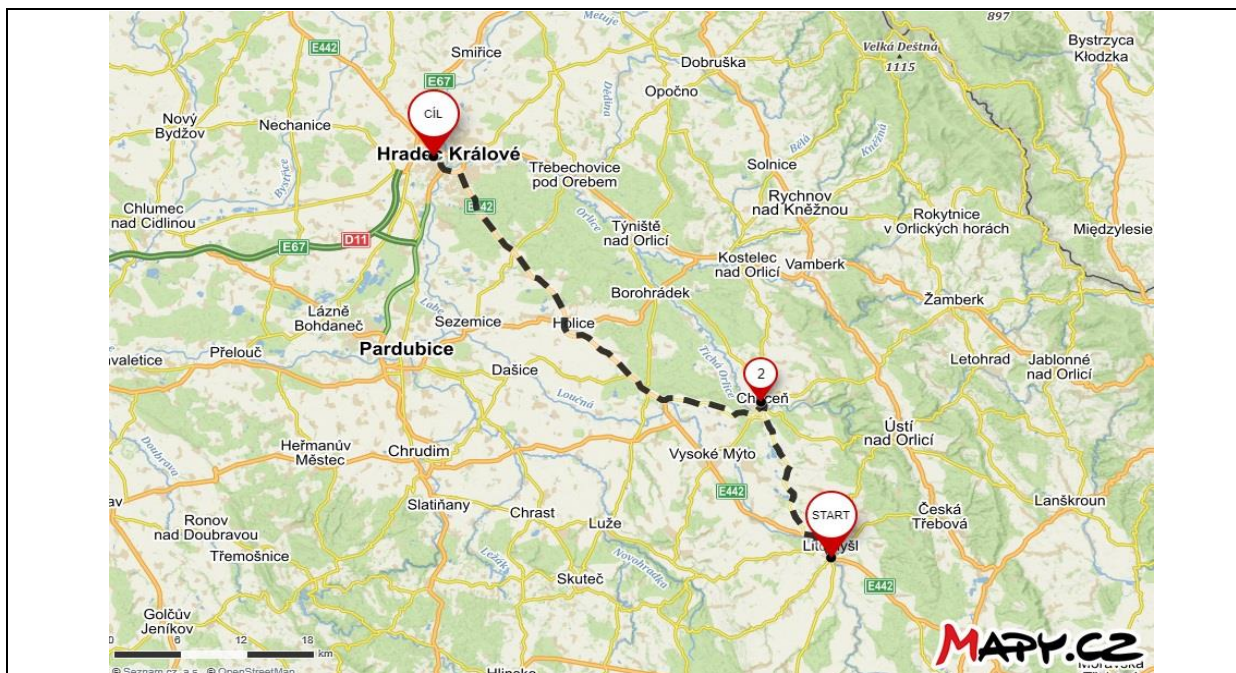
**Mapa č. 7:** Okruh Městské maštale (Vranice, Toulovcovy maštale, Posekanec, Městské maštale, Vranice)

**Zdroj:** Mapy.cz



**Mapa č. 8:** Odpolední exkurze po Litomyšli (Portmoneum, Váchalova ulice, Smetanovo náměstí, večere v hotelu Zlatá hvězda, Areál Za Sokolovnou, hotel Zlatá hvězda)

**Zdroj:** Mapy.cz



**Mapa č. 9: Cesta z Litomyšle do Hradce Králové (přes Choceň)**

**Zdroj: Mapy.cz**